Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the ima-ges to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITET

IDUN

ILLUSTRERAD TIDNING FÖR KVINNAN OCH HEMMET

N:R 43 (826). LÖRDAGEN DEN 25 OKTOBER 1902. 15:DE ÅRG.

PRENUMERATIONSPRIS PR ÅR:	UTGIFNINGSTID:	REDAKTÖR OCH UTGIFVARE:	BYRÅ:	KOMMISSIONÄRER
IDUN ..... KR. 6:—	HVARJE LÖRDAG.	FRITHIOF HELLBERG	17 BRYGGAREGATAN 17.	ANTAGAS ÖFVER HELA LANDET PÅ ALLDELES SÄRSKILDT FÖRMÅNL. VILLKOR.
IDUNS PRAKTUPPLAGA ..... » 8:—		TRÄFFAS SÄKRAST KL. 2—3.	REDAKTIONEN KL. 10—4	
IDUNS MODETIDN. MED PL. » 5:—	LÖSNUMMERPRIS: 10 ÖRE.	REDAKTIONSSEKR.: JOHAN NORDLING.	EXPEDITIONEN KL. 9—5.	STOCKHOLM
IDUNS MODETIDN. UTAN PL. » 3:—			ALLM. TEL. 6147. RIKS 1646.	IDUNS KUNGL. HOFBOKTRYCKERI.

MIZI FRANZOS.

DET FINNES i kejsarstaden vid Donau ett litet väl ombonadt, ljust och varmt och artistiskt inredt hem, där familjens vänner och deras vänner samlas hvarje fredag för att språka och göra musik. Det är en del af det frisinnade och entusiastiska unga Wien, som här stämmer möte, men det ordas mindre om dagspolitiken än om teater, litteratur och utländska resor. Och hur det är, så glider samtalet ofta in på skandinaviska förhållanden. En skandinav, om han vore närvarande, skulle då förvånas, mindre måhända öfver intresset, som röjer sig, än öfver sakkännedomen, de i allmänhet så korrekta föreställningarna om natur och folk. En norrman skulle inom denna krets aldrig se sig förvägrad äran af att vara Björnsons och Ibsens landsman, och en svensk skulle finna sitt land identifieradt från både Schweiz och Schlesien — eljest inte *så* självklart, som mången kanske tror. Här sjungas Grieg och Kjerulf och här spelas Stenhammar. Och — last but not least — här finnes en hel bokhylla uteslutande fylld med svensk litteratur.

Den unga värdinnan i denna salong, där man aldrig har tråkigt, heter Mizi Franzos. Och det sympatiska intresse, som inom hennes sfär så att säga ligger i luften och i varma vågor fläktar den långväga främlingen till mötes, har sin mycket naturliga förklaringsgrund. Hennes värf har varit och är alltjämt att spränga låsar och bommar, att bryta insegel och tyda hemligheter, oåtkomliga för de allra flesta, till och med i det mångspråkiga Österrike. Det bästa af hvad vår nyare nordiska skönlitteratur, särskildt den svenska, äger att uppvisa, har genom fröken Franzos' outtröttliga nit som öfversättarinna gjorts till gemensam egendom för snart sagdt alla dem, som mötas i hennes gästfria hem. För detta lilla kotteri af skriftställare, kritici och litterärt intresserade äro namnen Hallström och Geijerstam lika välbekanta som Arthur Schnitzler och Herrmann Bahr.

Mizi Franzos tillhör en fint bildad och litterärt anlagd wienerfamilj, som räknar nära släktskap med »Halfasiens» skildrare, Karl Emil Franzos. Redan som barn hade hon mycket lätt för språkstudium och var också i hög grad road häraf. Franska och engelska lärde hon sig i skolan, men italienska och spanska tillegnade hon sig på egen hand, utan lärare. Det var vid midten af 1890-talet, som en bekant germanist uppmanade henne att rikta sin uppmärksamhet på de nordiska språken.

Detta var ingen liten uppgift. Tungomålen norr om Östersjön stå ju, med eller utan skäl, i rop för att vara ovanligt »kitsliga», men Mizi Franzos var aldrig den, som ryggade tillbaka för några svårigheter. Hon grep sig modigt an med danskan och redde sig så bra med »det mesopotamiske Sprog», att hon redan efter tre veckor läste Andersens sagor. Hon verkställde äfven några smärre öfversättningar från danskan, men lämnade snart detta språk, för att öfvergå till svenskan.

Det var Per Hallströms »Vilsna fåglar», som lockade, och denna novellsamling utkom snart på tyska. Den efterföljdes inom kort af andra öfversättningar: Selma Lagerlöf, Geijerstam, Pelle Molin m. fl., och sedan nu fröken Franzos trängt djupare in i den svenska skönlitteraturen, ägnade hon sig helt och hållet åt denna, och de andra språken fingo träda i bakgrunden. Själf har hon vid ett tillfälle yttrat:

»Om det är tillåtet en utländska att i en fråga sådan som denna afgifva något omdöme, så skulle jag vilja säga, att den svenska litteraturen förekommer mig som den löftesrikaste af de tre skandinaviska ländernas. Ingenstädes tror jag, att under det förflutna decenniet så många intressanta författarindividualiteter framträdt som just i Sverige, och det har varit mig en innerlig glädje att få öfverflytta deras verk till tyskan. Därtill kommer också det klangsköna och melodiska svenska språket, till hvilket den »blaskiga» (*verwaschen*) danskan och den sträfva (*knorrig*) norskan icke på långa vägar nå fram. Min uppfattning är, att man erfar en känsla af musikalisk njutning vid läsandet af en vacker svensk bok, och jag har nu till den grad lefvat mig in i svenskan, att jag alldeles glömmer, att det är ett för mig främmande språk.»

Det var Per Hallström, som Mizi Franzos allra först valde ut bland de svenska författarne, och han har också sedermera alltjämt förblifvit den, hvars diktarpersonlighet är henne kärast. — »Hvarje nytt arbete af honom är en högtid för mig, och honom har jag att tacka för de njutningsrikaste stunderna», yttrade hon en gång till den, som skrifver dessa rader. Och visst är, att Per Hallströms själfulla konst aldrig kunnat få en mera finkänslig och förstående tolkarinna. Det är ej alla öfversättare gifvet att kunna tänka, känna och lefva med de författare, hvilkas verk de omplantera på annan mark. Därtill fordras mera än att vara en smula stilist och i grunden känna sitt eget språk och det, hvarifrån öfverflyttningen sker.

Mizi Franzos, som med sitt *nom de plume* tecknar sig Francis Maro, har under de senaste sex åren öfversatt närmare ett trettiotal arbeten af — utom de nyssnämda författarne — Ellen Key, Oscar Levertin, Gustaf Jansson, Birger Mörner, Hilma Strandberg, K. E. Forsslund, Jane Gernandt-Claine, Hjalmar Söderberg, Helena Nyblom, Mathilda Malling och Anna Wahlenberg. Inom den närmaste framtiden kommer hon att fullborda bl. a. öfversättningar af Oscar Levertins »Rococonoveller» och Hjalmar Söderbergs »Martin Birck». Tilläggas bör kanhända — i dessa tider, då valspråket som oftast är »man tager» — att samtliga hennes öfverflyttningar från svenskan äro auktoriserade.

Sitt intresse för svenska förhållanden har hon äfven ådagalagt på så sätt, att hon i Wien hållit två föredrag, det ena om Ellen Key, för hvilken hon hyser den varmaste vänskap och beundran, det andra om modern svensk skönlitteratur.

Är det kanske någonting mera, som Iduns läsarinnor önska veta om Mizi Franzos? Möjligen, huruvida denna unga dam, som behärskar sju främmande språk och öfversatt ett trettiotal mer eller mindre tjocka volymer, verkar »blåstrumpa»? Jag svarar då med stöd af egen erfarenhet: nej, för ingen del — långt därifrån!

Mizi Franzos med sitt rosiga ansikte och vackra bruna hår verkar hvad hon är — en ung och lefnadsglad wienerflicka. Hon kläder sig efter sista modet, deltar gärna i sällskapslifvet, spelar och sjunger, sköter sin skrifmaskin med öfverlägsen virtuositet, breder med egna händer de läckraste små sandwichs till téet på fredagsmottagningarna... Under sina resor har hon gjort personlig bekantskap med åtskilliga af de svenska författare, hvil-

kas verk hon öfverflyttat till sitt eget modersmål, men som en af hennes käraste, hittills ouppfyllda önskningar hägrar ännu en färd till de ljusa sommarnätternas land.

Och när jag slutligen tillägger, att hon jämte sina många öfriga goda egenskaper äfven äger en sådan ovanlig anspråkslöshet, att hon i sitt senaste bref till mig på fullt allvar utbrast: men kära du, inte kunna mitt porträtt och mina små »data» intressera den svenska allmänheten! — så hoppas jag, att Iduns läsarinnor, med tillhjälp af bilden på första sidan, skola vara i stånd att skapa sig en något så när tydlig föreställning om Mizi Franzos' intagande personlighet.

KARIN JENSEN.

MOLN.

SOLEN bort är skymd,
hennes glans är släckt,
hela himlens rymd
är af moln betäckt,
moln så midnattssvarta, moln så tunga,
att ej lundens trast ens vågar sjunga.

Blygrå töckenmur,
där en blixt flög ut
under våldsam skur,
remnar dock till slut —
och vid skogens rand re'n ler en strimma,
där likt sälla öar guldmoln simma.

Sorgemoln, som stängt
lifvets himlabryn,
sorgedok, som hängt
för min inre syn,
så jag äfven ofta sett omsider
vika bort från hoppets hesperider.

Och en vänlig röst,
som mig hugnad ger,
hviskar i mitt bröst,
när ett moln jag ser:
intet vi kanhända skönt mer funne,
om med ens hvart moln från himlen svunne.

LOTTEN VON KRÆMER.

I TJANARINNEFRÅGAN. ETT SVAROMÅL TILL »GAMMAL MOR».

FASTÄN jag aldrig förr fattat pennan till annat ändamål än att skrifva bref och i min hushållsbok, så måste jag dock nu försöka på, ty artikeln »Bildade tjänarinnor» i Idun n:r 41 har så upprört mig, att jag ej kan tiga = samtycka. Jag är ledsen att författarinnan af nämnda artikel valt signaturen »Gammal mor», ty allt det kära, ljufliga och vördnadsbjudande, som dessa ord innebära, vill likasom hindra mig att säga mitt hjärtas mening rent ut. Dock, sedan jag ånyo genomläst artikeln, kommer jag ovillkorligen att tänka på de bekanta orden »ulf i fårakläder», ty väl kan den, som skrifvit den, vara gammal mor till namnet, men aldrig till hjärtat! Och därför raskt till verket!

Först vill jag då inlägga en kraftig protest mot alla de förolämpande och osanna tillmälen, som utslungas mot *alla* våra tjänande systrar. Jag vill blott påminna om orden »*oförsynthet, håglöshet, arbetsoduglighet, falskhet, plågoris* och *detta nödvändiga onda: pigorna.*»

Har »gammal mor» haft en så sorglig erfarenhet, att hon med sanning kan nedskrifva slika ord, då beklagar jag henne af hjärtat och — äfven hennes tjänarinnor, ty detta förhållande och i synnerhet orden: »detta nödvändiga onda: pigorna» säga mig, att »gammal mor» i dem blott ser varelser, af hvilka man har rätt att fordra allt — de skola bära dagens tunga och hetta, utan att klaga, de få aldrig misstaga sig, aldrig tröttna, aldrig glömma, de få aldrig förgå sig — och hvilka man är skyldig intet, utom lön, husrum och föda. Det är egentligen mot denna uppfattning, en uppfattning — som snedvrider förhållandet mellan matmödrar och tjänarinnor och är roten och upphofvet till mycket ondt, som jag vill draga i härnad.

Huru kommer det sig månne, att somliga matmödrar nästan alltid ha' goda, dugliga och vänliga tjänarinnor, under det andra, huru ofta de än byta, nästan utan undantag få »okynniga», »håglösa» och »näsvisa»? Hur kommer det sig, att i somliga hem matmor och tjänarinna mötas i vänlighet och ömsesidig förståelse, medan i andra herrskap och tjänare lefva på fullständig krigsfot? Hvad beror det på? I ingendera fallet på *ensamt* tjänarinnorna. Åhnej, »som man ropar i skogen, får man svar»! Nu är jag öfvertygad om, att det finnes många *så goda* tjänarinnor, att de, äfven i hem, där de bemötas högdraget eller ovänligt, där prestationerna äro legio och hänsynen för dem, såsom dock varande *människor* så väl som deras matmödrar, är så godt som ingen, likväl göra sig en heder af, att intill sista dagen oklanderligt sköta sina sysslor och bibehålla ett lugnt och behärskadt uppträdande, men det är jag viss om, att vore *jag* jungfru i ett dylikt hem, så blefve frestelsen mig nog öfvermäktig att betala igen med samma mynt!

Hur tror ni det känns, ni alla matmödrar, att dagligen och stundligen tjäna andra, att börja i tidiga morgonstunden, då det, åtminstone halfva året, är kallt och kusligt, och ofta ej sluta förrän någon timme sedan herrskapet gått till hvila? Hur tro ni det känns att dag efter dag förrätta alla tunga och tarfliga göromål, att diska, skura och stå vid tvättbaljan, så att fingrarna spricka sönder? Ja, tag bara en så enkel sak som att servera vid bordet. Ha ni försökt att bära två tunga fat och bjuda, låt oss säga, åtta personer? Jag har försökt det och jag nödgas erkänna, att jag måste uppbjuda hela min självbehärskning för att kunna hålla ut till sista man.

»Ja,» hör jag någon invända, »men det är en annan sak, *de* äro ju vanda vid hårdt arbete ända från barndomen.» — Sant, men så härdade äro de nog ej, att ej äfven deras armar kunna domna och deras ryggar värka. Ja, hur tro ni det känns att med ett ord *tjäna andra*, om man nästan aldrig mötes med vänlighet, aldrig med öfverseende, aldrig med förståelse, om aldrig det kärlekens solsken, som väl borde lysa och värma i hvarje hem, får tränga in i tjänarnes rum och hjärtan och låta dem förnimma, att de äro något vida mer än »detta nödvändiga onda: pigorna», som tolereras, emedan vi utan dem ej kunna ha våra hem så »fina och eleganta», låta dem förnimma att de omfattas med välvilja af sitt husbondefolk och att det hem, i hvilket de arbeta dagar, månader och år af sitt lif, äfven är deras. Ty tänk på, att det är deras *lif* som går, ett lif i arbete för dig och de dina, och gör hvad du kan, att det må bli så ljust som möjligt. Visserligen nämner »gamla mor» i början af sin artikel orden *välvilja, billighet* och *humanistiska sträfvanden*, men då dessa »sträfvanden» aldrig tyckas ha' krönts med framgång, ger det mig anledning antaga, att allt detta för »gamla mor» blott är *ord* och ingen *hjärtesak*.

Och du, husmoder, som förargar dig öfver dina tjänares »lättja», »falskhet», »nöjeslystnad» och lynnesutbrott, ställer du samma höga fordringar på dig själf som på dem? Kan du med handen på hjärtat säga, att du själf aldrig felar? Att du själf aldrig af en eller annan anledning, kanske just för ett nöjes skull, försummar dina plikter, aldrig med en liten nödlögn räddar dig ur en fatal situation, aldrig låter ditt dåliga humör urladda sig? Och är du snar, när du felat, att säga ett från hjärtat gående: »förlåt mig»? Har du då inga fel att strida emot, efter du så hårdt dömer andra? »Hvarför ser du grandet, som är i din broders öga, men blifver icke varse bjälken i ditt öga?» — Nej, skall ett godt förhållande blifva rådande mellan matmödrar och tjänarinnor, så måste förvisso de förras ståndpunkt vara en annan, än den »gamla mor» intager.

Och om vi nu erkänna, att där ett dåligt förhållande mellan matmödrar och tjänare är rådande, felet ofta är å ömse sidor, hvem åligger det då först och främst att söka förbättra detsamma? »Noblesse oblige». Dig, bildade husmor, som också borde äga hjärtats bildning, hvilken är vida förmer än all boklig, åligger det att taga första steget till jämkn ng och åvägabringande af ett godt samförstånd. Och rannsaka dig noga, att det ej till äfventyrs är du, som föregår din tjänarinna med dåligt exempel!

Hvad nu »gamla mors» förslag att antaga »bildade tjänarinnor» angår, så har jag ingen tilltro till dess utförande, ej heller tror jag att det i praktiken skulle bli till båtnad för någondera parten. Låtom oss skärskåda saken från matmödrarnes synpunkt, deras, som skola vinna så mycket på detta arrangement: »*hemmens lycka och trefnad, mannens arbetsmod, hustruns lugn och barnens sunda utveckling*». Det är minsann inga småsaker! Tror då först någon, att »bildade» unga kvinnor äro ofelbara? Månne ej många af dem besitta just de ofvan uppräknade, af »gamla mor» specielt »pigorna» tilldelade egenskaperna, fastän det, tack vare yttre polityr och »bildning» hålles fördoldt för världen, så att blott familjen och främst husets »piga» få erfara det? Jag känner ett hem, där husets unga döttrar hvar för sig äro sannskyldiga »plågoris», som aldrig äro ense, utom när det gäller att beskärma sig öfver »pigan».

»Gamla mor» antar nu, att *ett* bildadt hushållsbiträde skall kunna ersätta *två* af »våra moderna, arbetsodugliga tjänarinnor», samt utlofvar på samma gång åt den förra »tid att odla och underhålla sina kunskaper och talanger». Jag behöfver knappt spilla ett ord

Ett godt råd. Använd alltid för munnens och tändernas vård F. Pauli's AZYMOL. Mot smitta, för sårbehandling, ekzem, finnar, reformar, hudrodnader är Azymol det verksammaste. Framstående läkares intyg medfölja hvarje flaska Azymol.

Till hudens förskönande och vård är utan gensägelse F. Pauli's prisbelönta BALSAM-TVÅL den bästa och angenämaste.

Den innehåller de för huden mest välgörande balsamer. F. Pauli's Balsamtvål säljes i parfym- och speceriaffärer m. m.

Som nytt blir såväl siden- som andra tyger, om man tvättar dem med F. Pauli's fläcktvål, kallad »Puritas».

SOMATOSE *Erkändt bästa krafthöjningsmedel.* *Ökar aptiten i hög grad.* Erhålles på apotek.

för att gendrifva detta påstående. Hur »bildadt» hushållsbiträdet än må vara, mer än två armar äger hon väl ej och med en om än aldrig så god vilja kan hon dock ej uträtta underverk.

Och skall hon finna tid att »odla och underhålla sina kunskaper och talanger», »taga emot sina gäster» och blott någon enda gång »komma och gå efter behag» — ja, då får nog matmodern röra på spelet, i stället för att som nu, under »pigornas» regemente, hennes andel i hemmets vård ofta består endast uti att sköta växterna och sitta till doms öfver »pigornas» ofullkomlighet och brister.

Och hur skulle det ställas med all skurning, tvätt med dithörande göromål, storrengöring o. d. Att leja särskild hjälp till alla dylika sysslor blefve nog ganska betungande, ty *ett* hushållsbiträde kan väl ändå ej väntas mäkta med allt detta, nej, det måste allt *två* till och jag är ändå ej rätt säker på att det blefve uträttadt! Så att hoppet att kunna hopslå *två* löner till *en* blefve nog grusadt, och skall herrn i huset ut med *två* fördubblade löner, är jag rädd att hans lugn blir betänkligt rubbadt! Och blefve större frid och trefnad rådande i hemmet, skulle det nog i många fall mycket bero därpå, att matmodern ansåge sig böra bemöta sitt hushållsbiträde på ett helt annat sätt än hon bemöter sin enkla tjänarinna.

Mycket vore ännu att tillägga i denna sak, men det öfverlämnar jag åt en skickligare penna än min, ett är visst, med denna anordning skulle säkerligen ej vinnas det förespeglade resultatet, stötestenar och obehag af många slag skulle ingalunda saknas och kanske komme den tid, då man i all stillhet började sakna hvad som varit.

Men, denna »reform» går nog ej att genomföra, utom möjligen i enstaka fall och ej heller anser jag det ens önskvärdt. Skulle vi ej hellre se till, att hvar i sin stad söka göra det bästa möjliga af nu rådande förhållanden? Skulle vi ej låta en del af de »hushållsbiträdena» utlofvade härligheterna komma våra tjänarinnor till godo? Skulle vi ej, såsom det för öfrigt i många hem sker, kunna lätta litet på deras tyngsta sysslor? Och skulle vi ej kunna omfatta dem med litet mer *verklig* välvilja och intresse och på samma gång vi gifva dem en *plats* äfven gifva dem ett *hem?*

Nu skall ingen tänka, att jag ej tror, att det äfven finnes dåliga tjänarinnor, men i hvilken klass af människor finnas ej onda individer? Och därför skola väl ej alla skäras öfver en kam, betecknas såsom ett nödvändigt ondt och ett plågoris och offentligt utpekas som snart sagdt ett utskum. Och för öfrigt är det min tro, att många tjänarinnor, hvilka i ett hem anses både lata och odugliga, i ett annat, där de röna ett olika bemötande, visa en annan och långt bättre sida.

Återstår det så de, som verkligen äro dåliga. Hvad skola vi göra att förbättra dem? Helt visst nå vi ej detta mål genom artiklar sådana som »gamla mors», hvilken genom sin kärlekslöshet i tonen måste förbittra sinnena och förvärra det onda! Nej låtom oss arbeta i kärlek och med tålamod, låtom oss ställa höga fordringar på dem i den meningen, att vi låta dem förstå, att vi vänta något *godt* af dem, låtom oss sträfva att i ord och handling föregå dem med godt exempel och låtom oss aldrig förgäta det gudomliga ordet: Allt det I viljen att människorna skola göra eder, det gören I ock dem.

A. G.

EN STAD, SOM LIGGER PÅ LANDET.

DÅ KELLGRENS salig Dumbom i sin komiska enfald yttrade den förnumstiga åsikten, att »städerna borde ligga på landet», hade han sannolikt aldrig sett Arboga, som verkligen har ett det mest landtliga läge en naturdyrkare kan önska. För att våra läsare själfva skola kunna öfvertyga sig härom, inbjuda vi dem i dagsnumret till ett litet besök i det förträffliga samhället, hvilket för öfrigt är märkligt äfven i historiskt hänseende.

En vacker sommarafton gå vi ombord på ång. Arboga II, som ligger vid Riddarholmen med ångan uppe, och några minuter senare gunga vi på Mälarens blåa böljor, med staden Arboga till mål. Mälarens sköna stränder och hundratals grönskande holmar och skär glida snabbt förbi och tjusa våra ögon som många gånger förr. Men det börjar rätt snart att mörkna, och då vi komma ut på Björkfjärden, gå vi till kojs. Vi vakna redan kl. 3 på morgonen, vid att båten stannar, och gå efter en hastig toalett upp på däck. Hela Mälaren är nu passerad, och framför oss ligger den lilla vackra köpingen Kungsör. Solen, som just nu går upp, kastar helt artigt sina strålar öfver den lilla köpingens hus och trädgårdar, som i denna belysning taga sig förtjusande ut. Mälaren är som sagdt nu slut och för att komma till Arboga måste vi $1^1/_2$ mil uppför Arbogaån, som faller ut alldeles vid Kungsör. Ej mindre än två svängbroar stänga här vägen, men sedan dessa passerats, glider båten sakta uppför ån, som ligger grön och blank, omgifven af bördiga ängar och fält, bakom kvilka skogen står på vakt. Här och där har en skogsdunge smugit sig fram ända till åns kant, förlänande omväxling åt landskapet, som öfverallt ger ett intryck af bördighet och välmåga. Morgonen är klar och vacker, fast efter 1902 års ordinarie recept försvarligt kall, och vi måste företa en riktig språngmarsch för att ej frysa. Men solen stiger allt högre, och snart skymtar Arboga kyrktorn fram, och nu dröjer det ej länge, förrän vi befinna oss i det gamla, numera rätt bortglömda Arboga.

Staden är byggd på ömse sidor om ån vid en krökning af denna, hvilken omständighet förlänat den dess namn; det ursprungliga Arboga lär nämligen betyda åkrök. Öfver ån leda två broar, som förena den norra delen af staden med den södra. Om man från den östligaste af dessa broar kastar en blick utmed åbräddarne, kan man nästan tro sig försatt till medeltiden. De flesta husen utmed ån äro gamla röda, lutande trähus, en del af dem med utskjutande öfvervåning, s. k. brunnsloft, samt portar ut mot ån. Stundom leda trappor och stenbryggor från husen direkt ut i vattnet. Det hela bildar en egendomlig och högst pittoresk anblick, som troget återspeglas af åns klara vatten. Men från medeltiden kommer man genast tillbaka, då man flyttar blicken till det under ens fötter skummande vattenfallet, som är fullkomligt nutidsmässigt. Med detta vattenfall drifves stadens alldeles bredvid liggande elektricitetsverk. Arboga består sig nämligen med elektriskt ljus, till och med i dess gamla kyrka från medeltiden är detta den nyaste tidens belysningsmedel inledt.

De nämnda husen vid ån äro dock ej de enda, som Arboga bevarat från äldre tider, äfven inne i staden finnas många medeltidshus, särskildt må nämnas det vid torget liggande rådhuset, som under medeltiden var Helgeandskyrka. Efter reformationen blef det bestämdt till rådhus, men användes under hela reformationstiden till bostad åt de kungliga personer, som tid efter annan besökte Arboga, hvars läge ansågs som mycket friskt och hälsosamt, bland annat åt Cecilia Vasa, som residerade där i nio års tid. Det blef emellertid alltmera bristfälligt, tills slutligen drottning Kristina lät reparera det till rådhus, hvartill det sedan tjänat. Arbogas förnämsta minnen äro dock dess båda kyrkor, stadskyrkan och landskyrkan. Under medeltiden, då Arboga var rikets tredje stad, ägde den ej mindre än sju kyrkor förutom fem kapell.

Båda de nu kvarvarande räkna Magnus Ladulås såsom sin upphofsman. Stadskyrkan, som ursprungligen tillhört det af Magnus Ladulås grundlagda franciskanerklostret, säges vara byggd 1308. Då klostret upplöstes, skänktes dess kyrka till stadskyrka. Den har sedan undergått många förändringar och reparationer, senast för några år sedan, och är nu en verklig prydnad för staden. Tornet liksom mycket annat härrör från en senare tid, men hvalfven och murarna af gråsten och tegel hafva trotsat tidens tand genom sex århundraden. Genom de höga, delvis målade spetsbågfönstren strömmar ljuset in under de låga hvalfven, s. k. stjärnhvalf, och i det vida, ljusa koret, med sitt vackra altare från 1600-talet. Kyrkan har endast ett sidoskepp, som skiljes från långskeppet af massiva pelare, hvilka efter medeltidens byggnadssätt äro mycket oregelbundna till formen och sinsemellan alldeles olika. Vid den sista reparationen blefvo bland annat de gamla, af en senare tid ratade och öfvermålade freskerna i kyrkans hvalf framdragna i ljuset och restaurerade och bidraga nu i hög grad att pryda kyrkan. Landskyrkan, som en af våra fotografier visar, skall ha varit byggd redan 1280 och är äfven den af gråsten. Den ligger ovanligt vackert inbäddad i grönska på en stilla och fridfull kyrkogård. Dess dyrbaraste medeltidsminne är en utmärkt vacker altartafla, som skall vara hanseatiskt arbete, dels målad och dels skulpterad. Om denna tafla gå en mängd sägner; den tillhörde från början en annan Arbogakyrka, och blef, då denna förstördes af en eldsvåda, på något underbart sätt räddad samt kom slutligen till landskyrkan.

Såväl i kyrkorna som på många andra ställen i staden finnas ännu en mängd lämningar från munkarnes tid såsom helgonbilder, gamla dopfunter, olika snickeri- och smidesarbeten m. m.

Bland minnen från senare tid kan särskildt nämnas kyrksilfvret från 1600-talet, hvilket skall vara särdeles dyrbart. Ej minst intressanta äro de många gamla grafstenar, som ännu finnas kvar, med sina halft utplånade inskriptioner och symboliska tecken. Sådana inristades ofta för att beteckna, hvad de döda i lifstiden varit; sålunda finner man en kalk på prästgrafvar, på andra äro hjul, hammare och dylikt inristade, ja, en sådan sten, daterad 1663, ståtar till och med med en bränvinspanna.

Arboga nämnes för första gången i historien vid franciskanerklostrets anläggning, men fanns antagligen långt förut. Efter denna tid tilltog staden hastigt i välmåga. Gång efter annan höllos här kyrkomöten, vid hvilka den katolska kyrkan säkerligen utvecklade hela sin ceremoniösa prakt.

Redan Magnus Ladulås älskade att vistas i Arboga, och hans exempel följdes af nästan alla följande konungar, som ofta uppehöllo sig här, hvilket naturligtvis i hög grad bidrog till att kasta glans öfver staden. Rådsmöten och herredagar började snart hållas i Arboga, och dit samlades då allt, hvad landet hade ypperst, med sina lysande följen. Det var här, som Sveriges första riksmöte sammanträdde år 1435, då Engelbrekt valdes till rikshöfvitsman af de fyra samlade stånden. På en följande riksdag 1471 stadfästes Sten Stures d. ä. val till riksföreståndare, och så följde en rad af riksdagar och möten.

Staden dref också en liflig handel isynnerhet på Norge och Bergslagen, men sedan under drottning Kristinas tid Nora och Linde blifvit anlagda och staden förlorat sina handelsrättigheter öfver Bergslagen, råkade den mer och mer på förfall. Mycket inverkade också de ständiga krigen, isynnerhet de under Carl XII; hvilken nöd, som rådde, kan man förstå, då man vet, att efter dessa krig, stodo 112 gårdar öde i Arboga stad.

Sedan dess hafva nästan två århundraden förflutit, och Arboga har längesedan repat sig.

Det företer numera ett prydligt och välordnadt utseende med trefna 2- och 3-våningshus, ofta med trädgårdar. Staden äger ett betydande område och synes stadd i stark tillväxt att döma af de många nya hus, som byggas i dess utkanter. I närheten af hamnen ligger en vacker plantering Stureparken, hvarest man rest ett ståtligt minnesmärke öfver Sten Sture d. ä.

Någon större betydelse har väl Arboga ej lyckats uppnå, men här drifvas dock åtskilliga industriella företag såsom tegelbruk, mekanisk verkstad, bryggeri, mattfabrik och så naturligtvis Arboga världsbekanta margarinfabrik, med hvars fabrikat den lilla stadens namn flyger världen omkring.

BARN-
KLÄDER
I största urval
hos
M. BENDIX
16 Regeringsgatan 16
och
5 Sturegatan 5.

MELLINS FOOD af Läkarekåren erkändt bästa näringsmedel för barn och sjuka.
Finnes på Apoteken samt hos Specerihandlarne.
PROF gratis och franco från Axel Lennstrand, GEFLE.

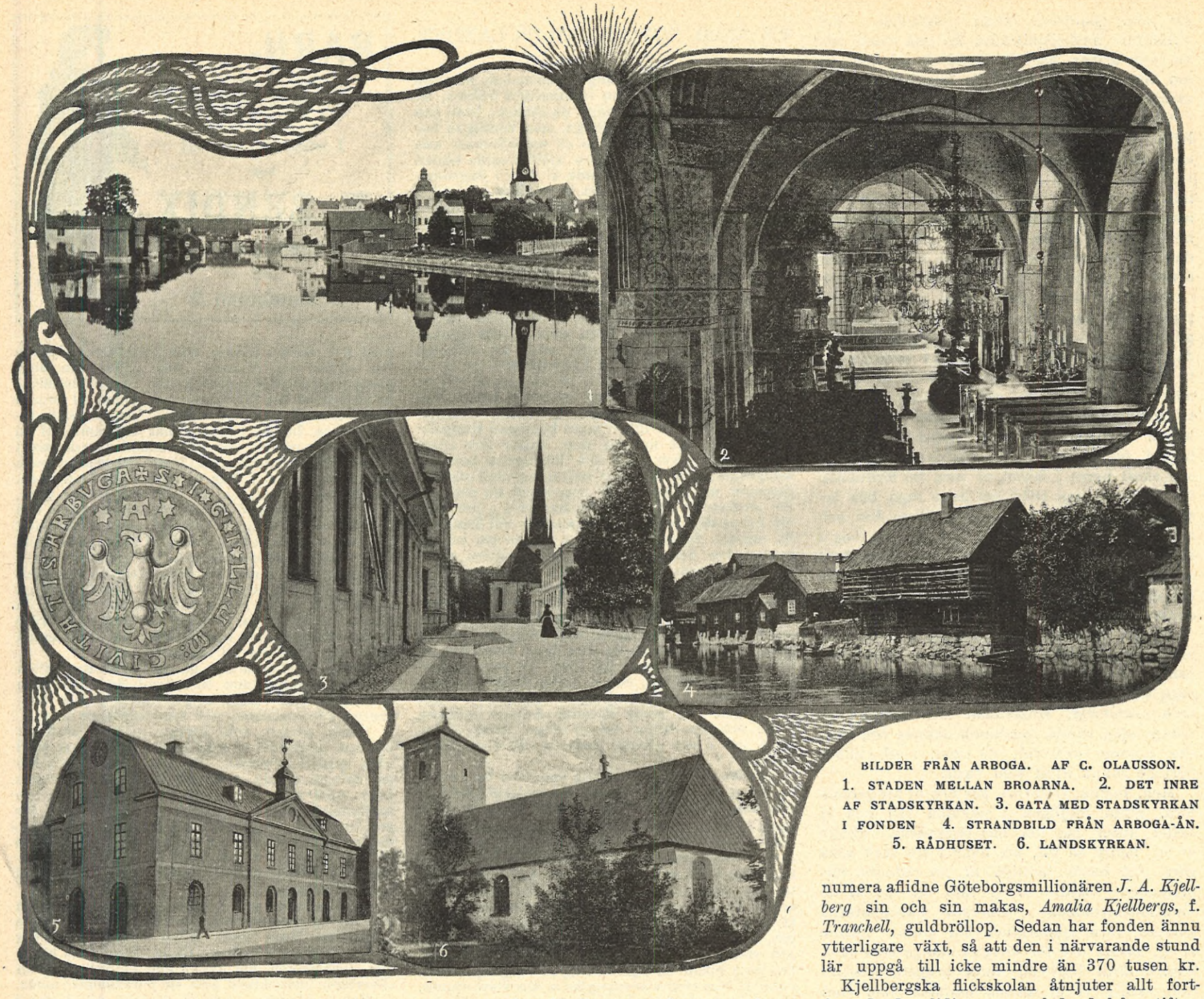

BILDER FRÅN ARBOGA. AF C. OLAUSSON.
1. STADEN MELLAN BROARNA. 2. DET INRE AF STADSKYRKAN. 3. GATA MED STADSKYRKAN I FONDEN 4. STRANDBILD FRÅN ARBOGA-ÅN. 5. RÅDHUSET. 6. LANDSKYRKAN.

KJELLBERGSKA FLICKSKOLAN I GÖTEBORG. EN HUNDRAFEMTIOÅRSFEST.

HUNDRAFEMTIOÅRSMINNET af Jonas Kjellbergs, den bekante filantropens och Göteborgsköpmannens, födelse firades den 22 d:s uti *Kjellbergska flickskolans* lokaler i Göteborg genom en enkel, men värdig och anslående festlighet som därstädes anordnats för nämnda skolas samtliga lärjungar.

Kjellbergska flickskolan — vid sidan af *Wallinska skolan* i Stockholm och *Fruntimmersföreningens flickskola* i Göteborg den äldsta flickskolan i landet — utgör en af de vackraste, varaktigaste och gagneligaste institutioner, hvarmed den varmhjärtade donatorn i förra århundradets begynnelse för alltid hugfäste sitt minne såsom en af sin stads mest vidtblickande och framsynte män. Född i Husaby i Västergötland den 22 okt. 1752, af föräldrarne, kronolänsmannen Jonas Kjellberg och dennes hustru Ebba, tillhörig den gamla prästsläkten Mallin samt ledande sina anor ända från en Jöns Kielbergh och dennes hustru Catharina Waldon, hvilken på 1600-talet gjorde tjänst som slottslof vid Leckö, var J. Kjellberg, som redan så tidigt som 1770 inflyttade till Göteborg för att därstädes ingå i handeln, alltifrån början en flitens och redbarhetens man, som framförallt genom dessa egenskaper skulle komma att grunda den stora förmögenhet, hvilken med tiderna blef hans. Med denna förmögenhets hjälp kunde han också på sin ålders dag utöfva den omfattande verksamhet till befrämjandet af en sann upplysning, som alltid varit föremålet för hans lifs sträfvan. Så kunde, tack vare Kj:s storartade frikostighet, utgifvas en hel del större och dyrbarare, numera öfverallt kända uppbyggelseskrifter, däribland den bekanta *Bunyans:* »En Kristens resa».

J. Kjellbergs förnämsta verk blef dock — utom en s. k. söndagsskola, stiftad till minne af hans 1819 aflidna hustru *Maria Elisabeth Flygare*, den sista af denna gamla Göteborgska handelssläkt — den ofvannämda Kjellbergska flickskolan i Göteborg, till tryggande grundfond åt hvilken Kj. år 1826 på sin 75:te födelsedag donerade den för den tiden kolossala summan af 50 tusen rdr, hvilka enligt vissa donators föreskrifter skulle efter hans död — den 14 april 1832 — frånskiljas från hans öfriga förmögenhet, hvarefter skolan sedan på basis häraf kunde öppnas redan 1835. Sedan skolan vidare år 1870 erhållit eget hus, murades dess grund den 6 dec. 1872 ändå tryggare genom den storartade donation på nya 50 tusen kr., hvarmed det Kjellbergska namnet då ytterligare fästes vid densamma. Med denna gåfva firade nämligen då den kände, numera aflidne Göteborgsmillionären *J. A. Kjellberg* sin och sin makas, *Amalia Kjellbergs*, f. *Tranchell*, guldbröllop. Sedan har fonden ännu ytterligare växt, så att den i närvarande stund lär uppgå till icke mindre än 370 tusen kr.

Kjellbergska flickskolan åtnjuter allt fortfarande den lifligaste omvårdnad från stiftarnas familjs sida, hvars främste manlige representant för närvarande, direktören för Göteborgs enskilda bank, konsul *C. A. Kjellberg*, i egenskap af verkställande direktör i dess styrelse städse utvecklat och utvecklar den mest nitiska och outtröttliga verksamhet för densammas fortsatta förkofran. Så har bland annat förnämligast tack vare dennes initiativ skolan kunnat inflytta i det vackra och konstnärligt utförda nybygge, som densamma från år 1898 äger, vackert beläget i hörnet af Kristinelundsgatan och Gamla alléen, nära intill handelsstadens förnämsta gata, Kungsportsavenyen.

Här har skolan fått sig en i allo värdig, rymlig och skolhygienens allra modernaste fordringar motsvarande bostad, där utom festsal och fem stora klassrum till elevernas bekvämlighet finnas anordnade en ritsal, en gymnastiksal, material- och mottagningsrum, frukost- samt lärarinnerum, förutom i öfrigt vackra bostäder åt föreståndarinnan och vaktmästare.

Afsedd för en tioårig kurs utan någon förberedande klass, förlänar skolan de elever, som fullständigt genomgått densamma, ett så pass kunskapsmått som fordras för inträde vid Högre lärarinneseminariet i Stockholm. Skolan har ett elevantal af i genomsnitt halftannat hundra pr år, hvaraf ungefär ett 15—20-

KJELLBERGSKA FLICKSKOLAN I GÖTEBORG. EN 150-ÅRSFEST. 1. SKOLANS YTTRE. 2. SCEN FRÅN SKOLGÅRDEN. 3. JONAS KJELLBERG, SKOLANS STIFTARE. A. BACKLUND FOTO.

tal hvartannat år slutexamineras från skolans högsta klass. Af dessa ingingo af senaste våren utexaminerade exempelvis icke mindre än åtta vid seminarium, och återfinner man bland eleverna hufvudsakligast barnen af ämbets- och tjänstemän samt handlande och handelsbokhållare i grosshandelssamhället.

Undervisningen meddelas kostnadsfritt, men är det att märka *icke* åt medellösa, utan, enligt donators tydliga föreskrift, hufvudsakligast till främjande af bildningsbehofvet hos sådana barn, som utgått ur bildade hem och därför bäst böra kunna tillgodogöra sig den meddelade undervisningen. Som en specialitet för skolan må nämnas, att i densamma meddelas äfven undervisning i musik, förutom i sång i pianospelning och dylikt, liksom man äfven i andra afseenden visat sig ha öppen blick vid denna skola för konstens uppfostrande betydelse; en af hallarne i dess vackra trappgång prydes så t. ex. med lyckade efterbildningar af sådana mästare som *Böcklin*, *Rembrandt*, *Velasquez* m. fl.

Den *sedliga* uppfostran har alltid varit ett af den Kjellbergska flickskolans hufvudmål, hvarför densamma också alltid stått under prästerligt inflytande; biskop *Rodhe* är för närvarande ordförande i dess styrelse.

En synnerligen framstående ledarinna för skolan är sedan 1886 systern till nuvarande ecklesiastikministern, fröken *Märtha von Friesen*, hvilken till sina företräderskor haft bland annat *Therèse Kamph* samt dessförinnan i många år fru *Eldrup*, samtliga i en kär hågkomst hos alla de generationer af unga flickor, hvilka med glädje se tillbaka på den gamla Kjellbergska flickskolan i Göteborg som den bildningshärd, där de första grodderna af deras lifskunskap spirat och vårdats.

— X.

KÄRNFLICKOR.

DET ÄR JU INTE fint i vår »förfinade» tid att uträtta grofsysslor. Det stora flertalet af våra svenska döttrar från torpstugor och bondehem hinna nätt och jämt ikläda sig konfirmationsårets släpklädning, förrän de bli så ytterst chic, att de komprometteras af beröringen med en disktrasa och anse ladugården som en för deras samhällsställning mycket opassande lokal att beträda.

Hur hugnesamt är det därför inte att veta, att trots denna af tidsandan skapade tjänarklass med förnäma later utan motsvarande själsbildning, kvinnor finnas, som äga både hufvud och hjärta och till följd däraf intresse nog att befatta sig med ett landthushålls tyngre sysslor, gifvande däri ett godt föredöme åt alla dem af sitt kön, som dumhet och högmod förvridit hufvudet på.

Dessa bildade flickor, hvarom här är fråga, utgöras af tre prästdöttrar i Södra Kind, af hvilka den näst äldsta, fröken Gerda Karlsson, har tagit prästhusets ladugård på sin lott, hvilken hon helt och hållet sköter, mjölkar alla korna, »forar» dem o. s. v. Äfven sköter hon med samma omsorg hönsen, grisarne och fåren. För en tid sedan blefvo två små lamm moderlösa. Den unga prästdottern tog då särskild vård om dem, i det hon uppfödde dem med diflaska och »napp», tills de någorlunda kunde sköta sig själfva. Det är bilden af henne och dessa hennes små näpna skyddslingar, som Idun återgifvit bland dagsnumrets illustrationer.

De båda andra systrarnas verksamhet är uteslutande förlagd inomhus, där de sköta alla förefallande göromål såsom matlagning, bakning, städning, rummens eldning m. m.

Det har varit oss ett nöje att få påpeka denna trio af dugande flickor ute i vår svenska landsbygd, och hvad särskildt den unga »ladugårdspigan» beträffar, som med aldrig svikande hurtighet och kärlek till djuren utfört sitt maktpåliggande arbete, gladt, som om det vore en roande lek, är hennes arbetsinsats, om man betraktar den samhällsställning, hvari hon befinner sig, lika ovanlig som hedrande för hennes karaktär.

Tilläggas bör, att de tre prästgårdsfröknarna ej af tvång, utan af fri vilja och intresse för arbetet utföra sina respektive sysslor.

FRÖKEN GERDA KARLSSON MED SINA LAMM.

MIAS POEM. AF O—E.

MIA SATT i djupa funderingar och stirrade ut genom det öppna fönstret. Den lätta, hvita gardinen fläktade fram och tillbaka och tycktes hvar gång den böjde sig inåt rummet medföra en ny våg af jasmindoft och aftonsol. Från gårdssidan hördes pumpen gnissla, och den stora vattenkannan fylldes under ett doft klunkande, som blef allt tunnare och slutligen upplöste sig i en sista knappt hörbar klunk. Så kom trädgårds-Kalle fram bakom den röda husknuten och fortsatte sin aftonstrilning öfver rabatterna.

Tre gånger hade Kalle försvunnit åt gårdssidan, tre gånger hade vattenkannan löpt igenom sin klunkande tonskala, tre gånger hade Kalle dykt fram igen, och Mia satt fortfarande i samma ställning. Men då vattenkannan för fjärde gången sade sitt slut-klunk, for hon hastigt upp och lyfte pekfingret med en triumferande min. Hon hade idén! idén till att skaffa sig en liten extra inkomst. Och den behöfde hon verkligen, ty månadspenningen hos pappa hade hon tagit ut i förskott för att värdigt fira studentexamen i våras. Så'nt kommer surt efter — och man kan ju inte begära, att pappa alltid skall vara till hands och ge en pengar. — Idén var god och Mias ansikte strålade, då hon drog ut lådorna i det lilla hvitmålade skrifbordet och började leta bland brefbuntar omknutna med olikfärgade band. Slutligen fann hon hvad hon sökte — en liten röd portfölj. Hon öppnade den varligt och började ifrigt ögna igenom dess innehåll. Den portföljen var Mias skattkammare. Där förvarade hon de skatter af stämningar och känslor, som hennes lilla lättrörda och romaneska hjärta ägt under de tre sista åren. Och nu hade hon kommit på den briljanta idén att sända in något af dessa kära fantasialster — ett af de bästa — till Idun för att skaffa nödig tillökning i kassan.

Där funnos ju verkligen många bitar, som borde passa. Men det fick inte vara tillfällighetspoesi — hon kunde omöjligen använda skåltalet vid studentfesten eller verserna på Ebba Källströms födelsedag. Nej, det måste vara någonting medryckande, någonting, där alla eller de flesta kände igen sig själfva, dallrandet af sina egna stämningar.

Här lågo några prosautkast, underbara berättelser, dem Mia, sedan hon på vinterkvällarne gått till sängs, gjort upp halft i sömnen för att slippa tänka på Livius och Horatius, som ofta upptagit henne hela aftnarne. Men det var ju bara utkast. Här var ett poem, en naturstämning:

»Vågen bryter sig mot strand —» — Nej, det skrefs så många naturpoem, det gick nog inte. — »Tankar balkvällen den 3 mars.» De voro för banala. — Mia letade allt ifrigare, och hennes lilla runda ansikte antog ett bekymradt uttryck. De känslor hon uttryckt i poemen till Otto och Ivar syntes henne alltför bleka, det var endast småflammor. Publiken fordrade något *stort*.

Plötsligen ljusnade hennes drag. Den där dikten »Mötet», den om Birger — ja, den eller ingen. Hon letade fram dikten och läste tyst igenom den. Därpå började hon deklamera den högt om och om igen i växlande tonfall, än med mörka röstnyanser, än med ljusa. Hvar gång hon läste upp den, föreföll den henne vackrare. »Den måste slå an,» tänkte hon. Ännu en gång läste hon upp den — och denna gång fylldes hennes ögon med tårar.

Den aftonen somnade Mia in med ett lyckligare uttryck än vanligt. Sedan hon bestämt sig för »Mötet» hägrade ej blott den usla lilla slanten för henne. Det tycktes henne, att denna dikt borde gifva henne skaldenamn. Hon kunde godt sätta ut »Mia» under den. Den dikten behöfde hon ej skämmas för — —

Samma jublande glädje fyllde henne, då hon nästa morgon följde pappa till båten och i smyg stack brefvet till styrmannen. Att bli ryktbar, hur härligt! — Tänk, hvad pappa och mamma skulle bli stolta öfver henne, och kusinerna på ön midt emot se'n, de, som inte tyckte det var något att hon tagit studentexamen.

Vid 5-tiden kom båten från staden och pappa med den. Middagen stod färdig, och snart sutto far, mor och dotter till bords.

»Har du läst den där nya boken, John Wilkies historia?» sade pappa plötsligt till mamma, då jordgubbsskålen gjort sin första rund. »Jag läste den på båten. Och för min del kan jag inte gilla den. Det är minst sagdt tarfligt att så där lägga fram sina heligaste känslor till beskådande och slå mynt af dem.» Det klack till i Mia. Slå mynt af sina heligaste känslor — var det inte just det *hon* gjort! Det föll som fjäll från hennes ögon. Nu först såg hon klart hur tarfligt hon handlat.

Hela eftermiddagen hörde Mia inom sig en röst, som ideligen hviskade: »Du har sålt dina heligaste känslor.» Den stolta drömmen om ära var med ens försvunnen. Sniken var hon — sniken! Nu gällde det bara att inte visa hvad hon led. Men då Idun kom, då skulle hon se sin brottslighet i svart på hvitt — hon skulle inte längre kunna komma ifrån det. Och pappa skulle läsa dikten och kanske säga: »Se där en till, som säljer sina heligaste känslor.» Och då skulle hon inte kunna härda ut, hon skulle inte kunna — hon skulle komma att förråda sig. Det stod ju också Mia inunder. Och pappa och mamma och alla, alla skulle förakta henne, och om hon doge, skulle ingen sörja henne. Men i alla fall måste hon vänta på det rysliga, vänta en hel vecka, och hvarje timme var en evighet af kval!

Att solen gick ned och upp igen märkte ej Mia; men det kom åter en middag med pappa och mamma — och Mia tyckte att år förgått sedan gårdagen – och hon var säker på att pappa och mamma genomskådade henne — de sågo så allvarliga ut.

»Nu skall jag tala om något roligt för dig, Mia,» sade pappa. »Jag träffade Birger i dag på förmiddagen. Han får snart ledigt ett par veckor, och jag bjöd honom att vara den tiden hos oss. Han blef riktigt glad öfver bjudningen. Om söndag åttadagar kommer han visst.»

»Så roligt,» tvingade sig Mia att säga — men hon tyckte att jorden sjönk under hennes fötter — —

Då middagen var slut, rusade Mia upp på sitt rum och kastade sig storgråtande i den lilla soffan. Birger skulle komma och läsa Idun och dikten och förstå att det var honom hon talade om, då han sista gången de träffades tagit hennes hand i sina bägge och sett varmt på henne — och aldrig, aldrig skulle han förlåta henne. Dessutom hade han kanske alls ingenting menat. Hon var dum som skrifvit vers om sådant. Förresten trodde hon ju precis inte att han menat något — det var en sådan där poetisk stämning bara —

Plötsligt satte sig Mia med ett förskräckt uttryck upp i soffan. Om det *bara* varit en sådan där poetisk stämning, hade hon då känt det så, när pappa talade om heliga känslor. Det hade hon *inte*. Men det förbättrade minsann inte saken. Nu kunde hon inte träffa Birger mer. Hon måste dö innan han kom. Då hon sett sin brottslighet i tryck, skulle hon dränka sig om aftonen i solstrimman på sjön —

Att mamma denna vecka var orolig för Mias hälsa var ej underligt, och Mia sväljde tigande sina tre järnpiller om dagen. På kvällarna for hon med kusinerna ut på sjön, och hvar gång hon såg solstrimman på vattnet, gick hon i tankarna igenom allt så som det skulle bli, då hon med framsträckta armar sjönk ned i strimman —

Lördagen kom och dess eftermiddag, och sedan Mia flyktigt hälsat på pappa vid båten, tog hon tidningspaketet och skyndade till sitt rum, utan att bry sig om hvad pappa tänkte om hennes underliga beteende. Hon reglade dörren och öppnade darrande den tjocka packen. Där låg Idun. Hon kunde knappast andas. Hastigt slet hon upp den och ögnade igenom dess spalter. — — Dikten fans inte där. Hon skulle således få vänta ännu en vecka eller två eller tre veckor och under tiden vara tillsammans med pappa och mamma och Birger. Det var grymt. Hur länge skulle hon få vänta? Kanske sade Iduns bredfläda något om det — —

Med pekfingret följde hon de olika signaturer, som fått svar — Eos, Liten, Petter — där — *Mia: Ert poem passar ej för oss. Vi ha nog af den sorten.* — Refuseradt således — var det möjligt! — Att man kan bli så glad öfver att ens skönaste dikt blir refuserad. Ja, Mia *var* glad — gränslöst glad. Hvad brydde hon sig om ära eller pengar. Hennes heligaste känslor voro ej förrådda. Hon var *räddad* — och i morgon kom Birger.

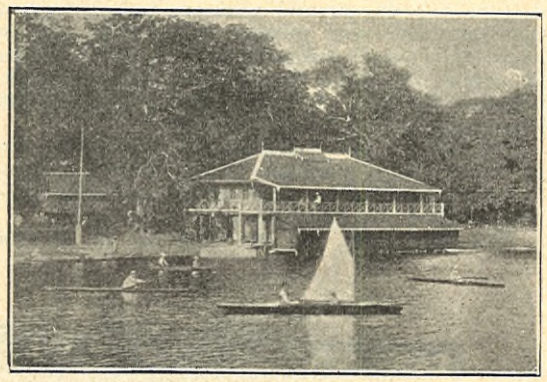

EN BUNGALOW I RANGOON.

DEN TJÄNANDE BRODERN I YTTERSTA ÖSTERN. BILD FRÅN RANGOON AF JANE GERNANDT-CLAINE.

DET ÄR en värld för sig, som lefver och rör sig i de små längor, hvilka ligga bakom en bungalow i den park, som kallas Rangoon, och denna värld har sina öfver- och underordnade, sina arbetsbin och sina drönare, hvilka knappt nog göra ett skapande grand från morgon till kväll och som egentligen stå alldeles utanför det hela, när man vill tala om tjänstfolket härute. Arbetsbiet är mannen — hustrun har den i Orienten så lyckliga lifsuppgiften att kunna lägga händerna i kors och tänka på rakt ingenting så godt som hela långa dagen och se sitt öfverhufvud stå klädd i turban och diska tallrikar och fat efter herrskapets frukost. Turbanen lämnar aldrig hans hjässa, när han icke bär kalott, hvilket vanligtvis är fallet med dem, som hylla islam. Det finns bekännare af alla Indiens religioner bland de hinduer, som utföra den tjänande broderns roll i Birma. De infödde äro alltför stolta att fylla denna plats, som framför allt icke är skapad för den oberoende och intelligenta birmanskan, hvilken föredrar att stå i spetsen för salustånd med lager af silke och kuriosa i basaren.

Den bungalow, som man, om lyckan är god, kan få hyra i något af de nyanlagda kvarteren eller vid »sjöarna», det vill säga i den vackra promenadplatsen utom staden, där några vattensamlingar fått detta namn, är vanligtvis mycket rymlig, med rum så stora, att mången europé saklöst kan nöja sig med att möblera hälften af förmaket t. ex. och låta den andra hälften stå tom bakom ett förhänge af hinduiska draperier.

Hur godt man har om utrymmet, är det intet öfverflöd att det hela är tilltaget i större skala än i Europa — det är ju inom sin bungalows fyra väggar man tillbringar snart sagdt hela sin dag. Österns mördande och så förrädiska sol tillåter icke att man sätter sin fot i trädgården förrän efter skymningens inbrott, och hur mycket man än älskar att gå, hör det till de ting, som man måste afstå ifrån härute. En promenad i vagn är allt hvad en västerländing har att tillgå af rörelse i fria luften, och ljuset är så obarmhärtigt hvasst, att man aldrig kan slå ned vagnskuren förr än i solnedgången.

Emellertid hindrar allt detta icke att det alltid är med en förnimmelse af att stå inför uppenbarelsen af nya och obekanta världar man far igenom en gata i Rangoon, och om man också aldrig skulle lämna sin villa, saknar man icke tillfälle att känna, att man trampar en främmande jord.

Hur underligt är det t. ex. icke för en västerländing, som aldrig varit mycket bortskämd med eller haft stort behof af tjänare, att med ens se sig omgifven af minst ett halft dussin dylika. Ett halft dussin är icke mycket härute. Familjer, hvilkas fåfänga känner sig smickrad af sådant, ha tvänne betjänter, som stå i dörren för att taga emot kort af de ofta nog ganska tunnsådda besökande, som vilja betyga husets värd och värdinna sin vördnad.

I Birma, där man i allmänhet taget lefver på mindre stor fot än i Indien, hvad uppassning beträffar, har man, utom kuskar och stallkarlar, en *butler* — husföreståndare eller hvad jag då skall kalla det — som öfvervakar hela den öfriga personalen och är den ende, som tar emot direkta befallningar af husbondefolket. Efter honom kommer den viktige person, som är husets kock, och därefter den eller de tjänande andar, som passa upp vid bordet och de, som uträtta ärenden i staden (dessa maktpåliggande värf utföras aldrig af samma personer), och lägst af alla står den paria, som förrättar de gröfsta sysslorna och som alltid tillhör det svagare könet. Om husets fru står ut med att ha en främmande person i sin ständiga och omedelbara närhet, har hon en *ayah* — kammarjungfru — som aktar på hennes minsta rörelser och gissar hennes önskningar, innan hon ännu uttalat dem. De förskrifva sig från Madras och äro i allmänhet mycket täcka med det mest höfviska sätt och de finaste anletsdrag. Finns det barn i huset, har hvarje liten gosse eller flicka två eller tre sköterskor. Antalet af dessa senare anger föräldrarnas rikedom, och inflyttade européer uppoffra mycket för skenet i yttersta Östern. Men detta är icke allt . . .

Fördelaktig lifförsäkring för kvinnor.

Lifförsäkrings-Aktiebolaget
De Förenade.
Stockholm.

Stiftadt af bolagen *Skandia*, *Svea*, *Thule*, *Victoria* och *Skåne*.

Lifförsäkring utan läkareundersökning!
Delaktighet i bolagets öfverskott!
Premiebefrielse vid oförmåga till arbete!
Särskilda dödlighetstabeller äro upprättade för kvinnor, hvarigenom premierna kunnat sättas lägre än för män.

Formulär till ansökningshandlingar jämte prospekt tillhandahållas af agenter och ombud samt efter rekvisition från denna tidnings expedition.

Verksammaste och mest styrkande näringsmedel för vuxna och barn. Med glänsande resultat förordadt af läkare-auktoriteter. Stärker närverna och förhöjer kroppsbyggnadens alla delar.

SANATOGEN

Prospekt sändas gratis och franco genom Generalagenturen Josephson & Reteike, Göteborg.
Erhålles å alla apotek och kemikalieaffärer
Tillverkare: Bauer & C:o, Berlin S. O.

Jag höll på att glömma att tala om nattvakten, den s. k. *durwan*, som vaktar öfver ens säkerhet efter mörkrets inbrott och som ofta börjar sjunga en litania framemot tolftiden för att låta höra, att han icke sofver. När jag säger att det är en brahmin, har jag sagt allt, ty denna kast anser sig ju stå högt öfver alla andra dödliga, men nöden har ingen lag, och som han är fattig, sköter han sin syssla mot femton rupier i månaden. Emellertid skall man icke tro, att han är mindre stolt för det.

Han kan möjligen plocka ett knippe blommor till *missis* eller hjälpa till att rycka upp ogräs ur en trädgårdsrabatt för att visa *master* sin goda vilja, men om man ber honom skyffla gången, som leder till tjänarnas länga, svarar han ett stumt, högdraget nej. I detta ögonblick är han brahmin från hjässan till fotabjället, uttrycket saknar icke en viss adel och de bruna dragen äro af en regelbundenhet, som icke skulle ta sig illa ut hos en staty.

Fast han kommit till Rangoon vid mycket unga år, talar han icke ett ord engelska och måste begagna sig af tolk, när han har något att meddela *master*. Hans lefnadsvanor äro af en enkelhet, som gränsar till det otroliga, och den blankpolerade skål, ur hvilken han äter sitt kokta ris, utgör så godt som hela hans husgeråd. Det är icke utan intresse att se honom fira upp denna skål ur brunnen om morgnarna och lyfta armarna mot himmelen och två hufvud och bröst under många olika besvärjelser. En till ytterlighet drifven renlighet, hvartill man får söka efter maken i Europa, kommer honom att skölja sina fötter hvarje gång han ätit och står i begrepp att beträda de trappsteg, som leda till det tomma, svarta gap till rum, där han sofver bort sin dag, och aldrig skulle han röra vid någon föda, som ej blifvit tillagad efter vissa bestämda ritual.

Att äta och dricka enligt en gång för alla helgade sedvänjor och genomgå oupphörliga kroppsliga reningsceremonier tycks utgöra dessa människors religion i dag liksom för tusen år tillbaka. Sonen skall ärfva detta efter fadern, dottern efter sin mor. Med samma allvarsamma, likgiltiga sorgsenhet, hvarmed de nu lefvande känna, att de äro till, skola deras söner och döttrar en gång betrakta världen. I Indien skrattar ingen, och de öfverordnade inom tjänstepersonalen behandla dem, som stå under dem, med en auktoritet, som inte tål den svagaste invändning. Som bekant äro asiatiska språk ytterst hårda, omusikaliska och fula, och att höra tjänarne härute gräla med hvarandra är något, hvarom man icke *kan* göra sig ett begrepp därhemma. Deras engelska är närmast att jämföra med den franska, som talas af de svarte, hvilken är mycket rolig, äfven den.

Kocken reder sig nästan uteslutande med två uttryck, »got, no got» — finns, finns inte — men kuskens ordförråd är rikare. Det är en gammal man mellan sextio och sjuttio år, som har en stor svaghet för sin täcka lilla fru, hvilken icke blott står i sin ungdoms blomma, utan också verkligen är riktigt vacker. Detta är ju alldeles i sin ordning, men därtill kommer ännu något annat. Denne lycklige make står emellan tvänne eldar — flaskan är honom också mycket kär, och när det lider mot slutet af månaden och han icke längre har pengar att »gå till basaren» med — basaren är allt, äfven utskänkningsställe, här i Orienten — kommer han, om *master* är bortrest, och klagar sin nöd för *missis*. Hans hustru har blifvit sjuk, »so sick, so sick, *mama*, so sick, *mother*.» För att beveka mitt hjärta ger han mig denna titel, men jag kan inte egentligen säga att det smickrar mig i hans mun. Hade *master* varit hemma — de säga »master» i en ton, som kommer ordet att växa, svälla, hart när uppsluka dem — så skulle han botat henne, han skulle gifvit henne *brandy* — »oh, yes, *brandy ma.*»

»Men jag har ingen *brandy*,» säger jag, och då börjar (eller, rättare sagdt, då började — nu har saken tagit en annan vändning) en mimisk föreställning af hans hustrus lidanden och hans egen sorg, hvilken gärna slutar med att han brister ut i gråt.

Sliten emellan mitt begär att tolka dessa tårar och frestelsen att ge efter för en tyst, men därför icke mindre oemotståndlig skrattlust — jag tänker på Heines:

Es war ein alter König,
sein Herz war schwer, sein Haupt war grau.
Der arme, alte König,
er nahm eine junge Frau.

— offrar jag en half rupie på den äktenskapliga kärlekens altare, och den ömmaste bland makar går till basaren och smakar sötman af ett rus, som gör honom omöjlig att tjänstgöra som kusk den dagen.

Hvad man kan säga om hinduerna härute — klyftiga kan man väl näppeligen kalla dem, trots all deras list. Han, som passar upp vid bordet här, kan inte räkna längre än till tolf — *twell* som han säger. Tretton är »tolf ett», fjorton »tolf två» o. s. v. Samtidigt håller han upp, först bägge händerna, så två eller tre fingrar. Ja, inte ha de funnit upp krutet, och ibland kan man inte låta bli att lätta sitt hjärta med att säga — eller åtminstone tänka — något mindre smickrande om deras fattningsgåfvor, men kanske är man orättvis. Hur skulle dessa människors lif kunna erbjuda tillfälle till något slags utveckling? Dag efter dag, år efter år, sekel efter sekel är allt sig likt, och öfver onda och goda, begåfvade och obegåfvade skiner denna sol, som blott inbjuder till *ett:* tanklöshet och hvila.

BARNDOMSINTRYCK.

BARNDOMSINTRYCKEN öfva alltid ett mäktigt och afgörande inflytande. Vanligen blifva de tidiga intryck, som mottagas från hem och skola, de tilldragelser, som möta barnet, och de ekonomiska omständigheter och yttre förhållanden, hvarunder det lefver, bestämmande för den riktning i lifvet, det sedermera följer. De första barndomsintrycken knyta sig ju till hemmet, och naturligtvis äfven de dagliga inflytelser, hvaraf barnet där omgifves, en långt större betydelse äfven det, än många otvifvelaktigt stora inflytelser, som möta det från andra håll, ja, de vida öfverväga dem de mottaga från lärare och skola. För ett barns sunda, harmoniska utveckling och dess moraliska hälsa har det därför den största betydelse, att den starka atmosfären i hemmet är stärkande; ty det är på den moraliska hållning, som kännetecknar dess medlemmar, det i främsta rummet beror, om de dåliga fallenheterna hos barnet luttras eller utvecklas, på den det beror, om de goda naturanlagen komma att fullkomnas eller förkväfvas. Efter sin omgifning antager barnet oförmärkt sätt och vanor, genom den insuper det omedvetet åsikter och tänkesätt och genom densamma formas småningom dess sinne och karaktär.

Man underskattar ofta omgifningens stora makt öfver barnen, och söker motväga mindre goda föredömen i saker genom moraliska föreskrifter och uppbyggliga förmaningar. Såsom här var att vänta, förklinga dessa »ord» vanligen för vinden; men skulle de på en och annan individ göra verkan (något som man i sanning hvarken har rätt att vänta eller begära), så blir denna verkan dock försvinnande svag och betydelselös emot den, som åstadkommes genom det goda exemplets makt; ty den personliga lefvande verklighet, barnet har för sina ögon, har ett långt större inflytande öfver det än allt hvad det af moralens bud kan inhämta på abstrakt och intellektuel väg. Att bibringa barnet aktning och förtroende för tänkesätt och grundsatser, dem man genom sin vandel själf visar likgiltighet, ja, kanske rent af ringaktning för, blir alltid en mycket vansklig uppgift. Redan som helt litet visar barnet fin instinkt för sedlighet och ärligt uppsåt, och de flesta barn äro tidigt nog tillräckligt logiska för att af sina uppfostrare kräfva öfverensstämmelse mellan lära och lefverne, så framt den förra skall kunna anses vara af något värde. I annat fall händer det allt för lätt, att barnens respekt för de bibringade moraliska reglerna totalt stupar inför de påtagliga motsägelserna i uppfostrarens lif och lära.

Att barn, som måste växa upp med det dagliga exemplet af fula moraliska lyten inför ögonen (t. ex. sin fars begifvenhet på dryckenskap), eller bevittna oenighet och tvister mellan föräldrarna, eller, som måste lefva under trycket af ekonomiskt trassel, oordning och slarf, kunna icke undgå att ofördelaktigt påverkas af dessa skadliga inflytanden. Till all lycka se vi ju understundom, huru omgifningens dåliga föredömen på barn med starkare själsgry verka som varnande exempel. Men de erfarenhetens rön, den brådmogenhetens reflektion, hvarigenom ett dylikt resultat kunnat åvägabringas, måste såsom en bitter sveda eller en isig frost hafva gått öfver barnasjälen, och kvarlämna där ovillkorligen bittra och menliga spår.

Härmningsbegäret — detta upphof till så mycket både af godt och ondt — ligger djupt rotadt i människonaturen. Under barnets första lefnadsår framträder det oförtäckt, men det följer det troget, om än bemantladt äfven under den senare barndomen, ja, långt in i ungdomen. Emedan handling under alla lifvets åldrar och förhållanden öfvar större inflytande än ord, bör det naturligtvis i långt vidsträcktare grad göra det under barndomens dagar, då de konkreta lärdomarna så mycket lättare fattas än de abstrakta. Skolan, som ändtligen vaknat till besinning af, huru mycket lättare barnen hafva att fatta med ögonen än med öronen, begagnar sig af denna erfarenhet genom att söka göra undervisningen alltmera *åskådlig*. Det vore godt om lärare och föräldrar visste att begagna sig af detta betydelsefulla pedagogiska rön på det såväl för skola som hem viktigaste af alla områden: det moraliska. En uppfostrare kan icke begagna ett mäktigare och säkrare uppfostringssystem gentemot de barn, han vill dana till värdiga människor, än genom att i sin egen hela handel och vandel utöfva de moraliska teorier, han förfäktar. Den, som på detta sätt fostrar sig själf, medan han fostrar andra, svikes sällan i sitt uppfostrarehopp; ty detta indirekta, tysta inflytande verkar omedvetet, men oemotståndligt på barnet och blir af långt större kraft än den mera direkta uppfostran, som består i lefnadsregler och föreskrifter, råd och förmaningar.

En sträfvan, att vara sådan som andra och att göra såsom andra göra, utmärker ursprungligen alla; de flesta frigöra sig först under sin mognare ålder från detta begär, mången förblir under hela sitt lif beroende däraf. Därför skulle också uppfostran — särskildt den tidigare uppfostran — i oberäkneligt vidsträckt grad kunna begagna sig af detta i människonaturen djupt nedlagda härmningsbegär. I barndomen efterapar man mor och far och sin närmaste omgifning. Så vidgas småningom den sfär, hvarifrån man mottager sina intryck, tills ungdomsblodet börjar sjuda. Då bibringa hufvudsakligen blott de unga hvarandra sina åsikter, sina tycken och sin smak, och det visar sig huru de unga i mer och mindre okritisk ifver forma sig efter rådande tidsriktning och sins emellan vanligen bli hvarandra i någon mån lika. Då är det godt, om det finnes en inre frisk kärna af sedliga föreställningar och erfarenheter, hvilken trots de skiftande åsikter, som från alla håll tränga på, trots ungdomens alla stormande intryck, ligger fast och vördad och oangriplig. Och vördade och respekterade blifva ovillkorligen de lärdomar om sant och rätt och godt, som fått helgd, därigenom att fäder och lärare personligen tillämpat dem. Den svage hämtar af dylika exempel styrka och motståndskraft, den starke blifva de till en mildrande känsla på det trotsiga, obändiga ungdomsmodet. För en hvar utgör städse det vackra minnet af fäders goda föredömen en maning och ett stöd under vankelmod och frestelser. Men de, som icke äga den ovärderliga erfarenheten af sina fäders och lärares eget goda föredöme på det rättas och godas väg, de hafva mångdubbelt försvårade utsikter att under lifvets stormar och frestelser finna hamn och ankarfäste.

TORA.

Svenska **Kompositionslinnefabrikens** välkända tillverkningar af **Kragar, Manschetter** och **Bröstveck** för Herrar, Damer och Gossar, hvita och kulörta, rekommenderas.

OBS.! Ingen tvätt och strykning. I parti från **Svenska Kompositionslinnefabriken**

Säljes i alla välsorterade Manufaktur- & Herrekiperingsaffärer.

Riks- 38 33. Allm. 16893. FRESK & ÅKERBLOM. STOCKHOLM.

UR DAGSKRÖNIKAN.

UPPSALA TENNISPAVILJONG. Vi meddela i detta nummer några bilder från Tennispaviljongen i Uppsala. För hvarje vän af universitetsungdomens sunda och allsidiga utveckling bör det vara en tillfredsställelse att veta, det denna byggnad sedan några veckor står fullt färdig och redan flitigt användes.

Paviljongen är belägen nedanför slottet, omedelbart söder om badhuset vid slottskällan. Det säregna snittet på takresningen räddar byggnaden från att med skäl benämnas »lada», hvartill möjligen eljes det anspråkslösa yttre kunde ge anledning. Särdeles tilltalande, rent af hemtrefligt ter sig det inre. Först en liten inbjudande hall med buffet och försäljningsmontrer; å ömse sidor omklädningsrum för herrar och damer. Spelsalen, stor och ljus med läktare för 150 personer tillfredsställer äfven högt ställda anspråk. För belysning äfven efter mörkrets inbrott finnes ett större antal acetylenbrännare. Speltiden är från kl. 8 f. m. till 10 e. m.; lördagar och söndagar stänges dock tidigare; redan nu är hvarje tillgänglig timme upptagen. Prins Gustaf Adolf abonnerar tiden 8—9 f. m. alla dagar utom söndag och måndag samt dessutom ett par senare timmar.

Det bör tilläggas att denna tennispaviljong, uppförd på privat initiativ (af Aktiebolaget Uppsala Tennis) icke på minsta vis gör öfverflödigt det idrottshus, som sedan länge planlagts af Universitet och till hvilket anslag kommer att begäras af nästa års riksdag. Redan nu är. som sagdt, hvarje timme i tennispaviljongen upptagen; med det alltmera stigande intresset för tennisspel och annan idrott äro utsträckta möjligheter i detta afseende i hög grad önskvärda.

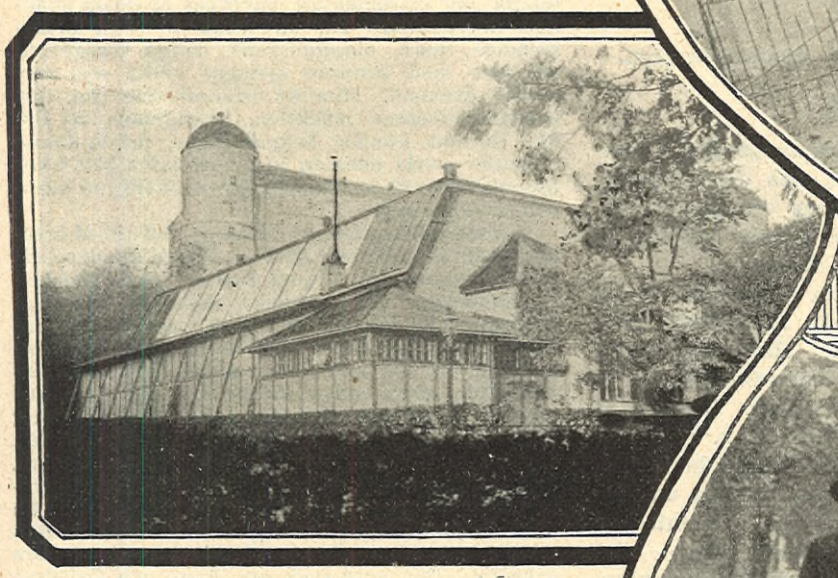

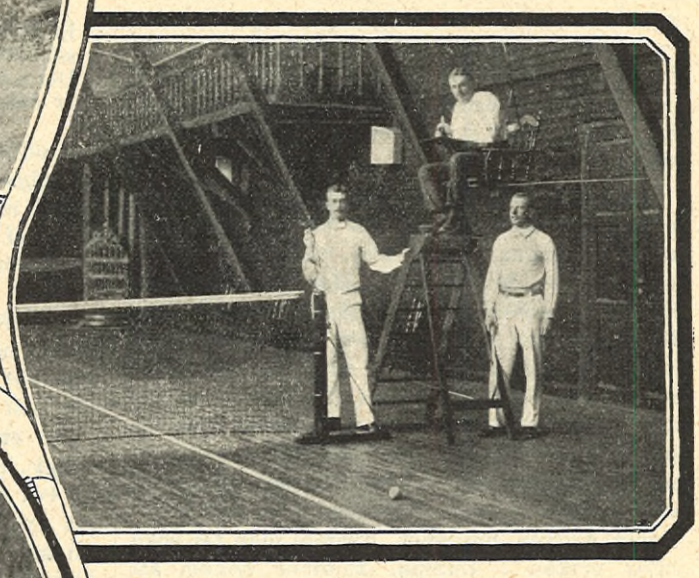

DEN NYA TENNISPAVILJONGEN I UPPSALA. 1. TENNISPAVILJONGEN FRÅN SYDOST. 2. ENTRÉN. 3. INTERIÖR UR SPELSALEN. T. V. PRINS GUSTAF ADOLF. 4. LANDSHÖFDING BRÅKENHIELM, ORDFÖRANDE I STYRELSEN FÖR »AKTIEBOLAGET UPPSALA TENNIS». C. BENEDICKS FOTO.

*

ELISABETH ÖSTMANS HUSMODERSKURS är en praktisk undervisningsanstalt för utbildande af husmödrar. Fröken Ö. har varit hufvudlärarinna för den praktiska undervisningen i lärarinnekursen vid Fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala och medför därifrån de allra bästa vitsord. Vi kunna ock nämna, att hon under denna tid varit en verksam medlem vid redaktionen af Iduns Hjälpreda och Köksalmanack. Fröken Ö:s husmoderskurs började sin första termin onsdagen den 15 oktober i den för ändamålet förhyrda lokalen 8 Östra Järnvägsgatan, 2 tr., alldeles invid Iduns nya hus, där anmälningar dagligen emottagas, och där prospekt kunna erhållas.

*

FRU SOPHIE ANDERSEN från Köpenhamn, som här i Stockholm gifvit kurser i konsttvättning, fläckuttagning och färgning, hade i onsdags på Hôtel Continental en utställning af elevernas arbeten. Att döma af de olikartade föremål, som där exponerades, — toalettartiklar af ylle, sammet och siden, rockar, broderier, mattor, plymer, handskar m. m. — synes det, som om fru Andersens metod borde finna stor användning i hemmen. Detta så mycket mera som ej några apparater behöfva användas, utan endast vatten samt tvålsorterna Sapone colorito och Sapone di perfectione.

*

»EUROPAS OROLIGA HÖRN», såsom Balkanhalfön med skäl kallas, är f. n. skådeplatsen för allvarsamma oroligheter, till hvilka både turkar och bulgarer synas vara skyldiga. Så förmäla underrättelser som i dagarne ingått från Macedonien, att de nära Kratuvo belägna byarna Stamer och Drenow, hvilka bebos af kristna, ha fullständigt förstörts af turkarna. Två andra byar ha stuckits i brand.

Telegram meddela äfven, att bulgariska röfvarband, till hvilka officerare i bulgariska armén slutit sig, brutit in öfver turkiska gränsen för att härja och plundra vida omkring. I dagarne ha 2,000 man turkiska trupper afgått från Saloniki till bulgariska gränsen för att förstärka de afdelningar, som redan finnas där, och hvilka visat sig alltför svaga att kunna uträtta något mot de bulgariska insurgenterna. Idun bringar i dag en bild från oroligheterna, förskrifvande sig från trakterna kring den turkiska staden Monastir, belägen i Macedonien, dit de bulgariska röfvarskarorna framträngt på sina härjartåg.

MORBROR AUGUST. BERÄTTELSE FÖR IDUN AF H. MIKAEL.

FORTS. FR. FÖREG. N:R.

»VISST KOMMER jag ihåg dig,» sade han vänligt, »det kan du väl förstå! — Men säg mig nu, min tös, hade du något ärende till mig eller ville du bara komma och hälsa på mig?»

Hon stod och nöp i fingerändarne på sina svarta vantar, som hon tagit af sig, och åter fick hon detta på en gång tafatta och lillgamla utseende, som morbrodern redan lagt märke till.

»Jag skulle hälsa så mycket från pappa och Ernestine och fråga, om inte morbror ville göra oss det nöjet att äta middag hos oss i dag,» kom det slutligen, mycket blygt, men så flytande som om hon läste upp en inlärd läxa.

August Hjelm blef så förvånad, att han först ej kom sig för att tacka; han hade väl förr trott på hvad som helst än på ett närmande från svågerns sida — och det till, sedan huset blifvit så förnämt! Men i alla fall så ville han inte gå, inte på några villkor — det hade han klart för sig. — Elin stod emellertid och väntade på svar och han insåg, att han måste finna på en antaglig förevändning för att slippa.

SCEN UR »EN VENETIANSK KOMEDI» AF PER HALLSTRÖM, UPPFÖRD AF SELANDERSKA SÄLLSKAPET I GÖTEBORG.

FRÅN UPPRORET I MACEDONIEN. REBELLERNA PLUNDRA EN BY I NÄRHETEN AF MONASTIR.

»Tack, tack, min flicka — men ser du — jag får nog inte tid! — Har mycket att göra, ser du — men — tacka din pappa i alla fall. Jag får lof att resa vidare nu på förmiddagen, är jag rädd!»

Han hade tagit upp sin annotationsbok och bläddrade nervöst i den, då han framförde sitt afslag. Därvid föll ett fotografikort ut mellan bokbladen och ramlade till golfvet. Elin böjde sig ner och tog upp det.

» h, ett så vackert fruntimmer!» sade hon med sin klara barnröst, »det är väl någon som morbror känner?»

August Hjelm blef röd ända upp i pannan och hans hand darrade, då han tog porträttet ifrån flickan med en hast, som om han fruktat att det skulle bränna henne.

Det var porträttet af en mycket vacker, mycket småleende och mycket friserad ung kvinna, djupt urringad, med blommor i håret och en varietédivas koketta, utmanande blick i ögonen. — Det porträttet hade följt August Hjelm nu i ett par år och han hade skrutit därmed och visat det för vänner och kamrater, som ett bevis på att den »vackre August Hjelm» kunde nå hvad många, både förnämare och rikare än han förgäfves fikat efter.

Den kvällen, då hon gaf honom det, den hade kostat honom en hel månads aflöning och ändå tyckte han ej det var för dyrt betaldt — hon var så vacker och bedårande — och långt efter sedan passionens halmeld brunnit ner hos dem båda gömde han ännu hennes porträtt som en dyrbar tribut till sin manliga fåfänga. — Men det porträttet, det var för honom själf och sådana som han — inte för lilla oskyldiga Elin — Claras Elin! — och tänk om Clara sett detta, hon, som var så ren och skär som en snödroppe och som nog aldrig i hela sitt lif tänkt en oren tanke!

Han tog porträttet och slängde in det i kakelugnen — där låg det och rökte först, värmen krökte pappen, så att det såg ut som om de vackra armarne rört sig och sträckts emot honom — så slog det upp en klar låga och inom en minut låg alltsammans i aska. Han drog ett lättadt andetag och vände sig om till Elin, som förundrad stod och såg på honom.

»Jaså, du bjuder på middag,» sade han, hufvudstupa kastande sig in i det första samtalsämne han fick tag i, som kunde maskera hans förlägenhet och låta honom slippa besvara Elins fråga om kortet — »ja — efter din pappa vill se mig så! Ja, jag kommer väl då. — Hur dags äter ni?»

»Half två, morbror! — Får jag säga pappa och Ernestine, att morbror kommer säkert?» Det låg något ängsligt, bedjande i rösten, men han fäste sig ej därvid.

»Hvem är Ernestine?» frågade han förundrad.

»Det är min — min styfmor,» kom det sakta, som om flickan haft svårt att säga ut ordet.

»Kors, heter hon så! — Säger du inte 'mamma' till henne?»

Han gjorde frågan utan att tänka sig för, men flickan fick tårarne i ögonen och det kom något patetiskt vädjande i blicken, då hon svarade.

»Morbror tycker jag borde göra det — men jag kunde inte! Jag minns ju min egen mamma så väl och jag —! — För resten bryr sig inte Ernestine om det — hon säger jag är så stor, så det passar bäst vi kalla hvarandra i namn — det var bara pappa, som var ond i början.»

»Jaså'å!» August Hjelm drog på ordet, som om han fått en hel del klart för sig. »Ja, hälsa du och tacka och säg att jag kommer.» Han strök flickans lena kind med sin stora, varma hand, och när hon gått, stod han kvar vid fönstret och såg efter henne en lång stund.

Hela förmiddagen satt han sedan tillbakalutad

SELANDERSKA SÄLLSKAPET I GÖTEBORG.
1. HR K. LINDROTH SOM JOHANNES I SUDERMANNS DRAMA AF SAMMA NAMN. 2. FRÖKEN F. KUMLIN SOM SALOME.

HAUPTMANNS »BÄFVERPÄLSEN» PÅ SVENSKA TEATERN.
1. FRÖKEN RUSTAN SOM FRU WOLLF. 2. HR ELIASON SOM V. WEHRHAHN.

i den hårda, blankslitna soffan inne på sitt rum, rökte och läste tidningar, men strax före half två var han i ordning för middagsbjudningen och begaf sig i väg för att besöka svågern, som bodde vid ena utkanten af byn, ganska nära gästgifvargården.

Det var med mycket blandade känslor han återsåg det välbekanta, gulmålade tvåvåningshuset, från hvars grönaktiga fönsterrutor så ofta fordom ett kärt ansikte nickat åt honom, och när han gick upp för den smala, krokiga trappan, som ledde upp till öfre våningen, där familjens boningsrum voro belägna, suckade han ofrivilligt.

Elin kom och öppnade tamburdörren för honom långt innan han hunnit riktigt upp för trappan, hjälpte honom sedan tjänstaktigt att aftaga och upphänga hatt och öfverrock. På hans hälsning svarade hon blott med några otydliga välkomstord och han tyckte hon såg ändå skyggare och tafattare ut än på morgonen, ögonen höll hon envist nedslagna och ansiktet var rödflammigt som om hon gråtit. — Han tänkte dock att det var bäst att ej låtsa om något, utan borstade lugnt upp sitt mörka hår framför tamburspegeln och drog fram manschetterna, men då han tog i låsvredet till matsalsdörren för att stiga in, hejdade hon honom med en tvär, hastig åtbörd. Hon hade blifvit alldeles röd i ansiktet och rösten skälfde och sväfvade, som om hon känt den yttersta förlägenhet.

Morbror skulle vara så snäll och ursäkta, men pappa var ej hemma! Det hade kommit ridande bud från barons på Adelsnäs och bjudit pappa och Ernestine på middag och Ernestine hade sagt att det ej gick an att förebära förhinder. — »Pappa hälsade och bad morbror hålla till godo ändå — de skulle komma hem emot kvällen!»

Hon talade fort och brådskande och såg ej upp, liksom rädd för den verkan hennes meddelande kunde åstadkomma.

August Hjelms mörka ögon blixtrade och de tjocka, blå ådrorna i pannan svällde. Han uppfattade mer än väl den förödmjukande ringaktning, som låg i svågerns beteende, och det sjöd inom honom af vrede och harm. — Själf hålla sig undan, men ändå bjuda honom ett mål mat, som en tiggare — han betackade sig — han kunde reda sig ändå!

Utan ett ord tog han åter ned sin öfverrock och beredde sig att gå, men han hade ej hunnit få i båda armarne, då han hejdades af något mycket liknande en kväfd snyftning. Han vände sig om och såg Elin stå och kämpa mot gråten.

Hon hade ej gjort något försök att kvarhålla honom — det märktes att hon förstod, att han blifvit förfördelad och att hon på samma gång kände sig liksom delaktig och ansvarig för faderns ohöflighet, men det låg tillika en så sorgsen öfvergifvenhet öfver henne, att den gick morbrodern rakt till hjärtat och kom honom att glömma förolämpningen för begäret att trösta henne. Hvad som låg emellan honom och svågern det skulle han nog klargöra i sinom tid, men barnet behöfde ej lida därför. Han tog af sig öfverrocken igen och hängde lugnt tillbaka den på klädhängaren.

»Jaså, du är ensam hemma i dag, liten!» sade han och nickade uppmuntrande emot henne, »nå, det gör ingenting — vi kan nog få en treflig middag tillsammans i alla fall. — Och faster Maja är väl hemma, kan jag tro.»

Faster Maja var en äldre släkting till Clara och August Hjelm, som hade bott i huset alltsedan Claras giftermål, som betalande inackordering.

Jo, faster Maja var hemma. — Elins tårar torkade som genom ett trollslag vid den vänliga röstens muntra tonfall och hon tittade upp på morbrodern, full af tacksamhet och naiv förvåning.

I bästa samförstånd gingo de in i matsalen, där de möttes af faster Maja, en liten rund, hemtreflig gumma i enkel, hemmasydd halfylleklädning och svart spetsmössa öfver det glesa, grå håret.

»Nej, men se August! — Välkommen! Det var riktigt roligt att se dig igen,» hon klappade honom förtroligt med sina små feta händer, »ja, Elin har väl bedt om ursäkt för sin pappa, kan jag tro, så att nu kan vi ju sätta oss. — Elin, säg till att Betty tar in soppan, är du snäll.»

Elin gick, men så fort dörren stängts efter henne, försvann gummans fryntliga välkomstleende och hon såg allvarsamt på August Hjelm.

»Det var snällt du kom in,» sade hon i hviskande, förtrolig ton, »snällt för Elins skull, menar jag. — Strömberg bär sig ju åt, så en kan skäms för honom och Elin har gråtit hela förmiddagen, för hon var rädd du skulle bli så ond. — Du förstår väl att det är hon som ställt om att du blef bjuden hit — du och Strömberg äro ju inte så värst goda vänner och han ville inte i början — men hon tiggde och bad, det hon annars aldrig plär göra, se'n styfmodern kom i huset, och så gaf han med sig. — Vi fick höra i förgår, att du var här och se'n har flickan bara tänkt på att få träffa dig; — jag tror hon längtat efter att få träffa dig allt se'n hennes mamma dog och med mig har hon talat många gånger och undrat, om du aldrig kommer här mer.

Jaså, maten är inne nu, ja då ska' vi väl sätta oss!»

Det var ingen festmåltid till hvilken August Hjelm inbjudits; — det var dukadt på vanligt hvardagsvis, af smörgåsbord syntes ej ett spår och maten utmärkte sig genom stor enkelhet. Faster Maja tyckte sig behöfva göra ursäkter, men han afbröt henne leende: »det behöfdes alls inte, han tyckte så mycket om hemlagad mat — det var ett sådant afbrott i värdshusdieten.»

Han hade på en gång kommit i humör igen, eller rättare sagdt, afvisade alla för tillfället olämpliga känslor till lägligare tillfälle, och vid hans muntra prat och vänliga leende tinade hans bordskamrater så småningom upp och glömde sin förlägenhet och misstämning.

Det blef en glad och treflig middag, trots det urkokta kalfköttet och den nötta hvardagsservisen. — Morbror August skämtade och berättade historier, delade, trots bordsgrannarnes protester med sig af sin enda ölbutelj, och när Elin med sin lilla, blyga röst frågade, om han ville ha mera soppa, sträckte han modigt fram tallriken för att få den påfylld med något hett och flottigt, som kallades kalfbuljong, men som han inom sig tyckte liknade uppkokt vatten, i hvilket man rört med ett talgljus.

Men det gjorde honom alldeles detsamma hvad han åt eller drack. När han satt där och såg sig ikring i den mörka matsalen med dess vackra, gammaldags möbler, hvilka samt och synnerligen härstammade från hans föräldrahem, såg taflorna på väggarne, som han alla kände igen och de vackra, mörkrandade gardinerna, som Clara själf väft, — då blef det honom så underligt vekt om hjärtat och han mindes förtroliga syskonsamtal i detta samma rum och tyckte, att det var som om Clara när som helst skulle kunna komma in och, liksom förr, lägga armen om hans hals och hviska på sitt ömma, milda sätt: — »Åh, August, käre, stygge, gamle August, hvad jag har längtat efter dig!»

Det var ju bara en känslostämning, men den värmde honom i alla fall och han började rent af känna en viss tacksamhet emot svågern och dennes fina fru för att de ej genom sin närvaro förstörde för honom denna stund af minneslycka.

Efter middagen föreslog faster Maja att de skulle gå in i förmaket, men morbror August undanbad sig, han ville helst sitta kvar i matsalen! Han drog i stället faster Maja med sig bort till den långsmala skinnsoffan, som stod strax intill kakelugnen med ett rundt bord framför, på hvilket faster Majas arbetskorg befann sig. Där satte han sig bekvämt tillrätta i ena hörnet, så som han mindes sig förr så många gånger ha suttit, och följde med ögonen Elin, som gick och hjälpte husjungfrun att duka af. Han lade märke till, hur tyst och behändigt hon rörde sig, hur omsorgsfullt hon borstade bort brödsmulorna och vek ihop bordduken — alldeles som en riktig liten kvinna, tänkte han — och i detsamma kom det för honom hur varmt och ljust det skulle vara att ständigt ha en sådan liten varelse, som gick och sysslade ikring en, och den kväfda längtan efter ett eget hem, som finnes hos hvarje människa, började röra sig inom honom.

När kaffet var drucket, tyckte faster Maja att Elin skulle sjunga. Flickan rodnade och kastade en tveksam blick på morbrodern, men då han uppmuntrande nickade åt henne sade hon blygt, med en ny rodnad att hon gärna, ville sjunga, fast det var ju så litet hon kunde. Utan att afvakta vidare uppmaningar gick hon in i förmaket, hvars båda dörrar hon lämnade öppna efter sig, satte sig till pianot och började sjunga en gammal visa, som morbrodern med rörelse igenkände. — Hon ackompanjerade sig själf under det hon sjöng, men morbrodern, som var ganska musikalisk, märkte att under det rösten var klockren och ganska vacker, var hennes anslag på pianot stundom famlande och osäkert, som hos den, hvilken saknar all öfning.

Han vände sig till faster Maja med en fråga om hvem som undervisade Elin i musik? — Faster Maja, som höll på att ta ihop hälen på den strumpa hon stickade, tycktes först ej höra frågan, men då den förnyades, svarade hon ganska undvikande

»Elin — åh, hon tar inte lektioner i musik — ett, två, tre, — hittills har hon ju haft skolan, — fyra, fem, — sedan hennes mamma dog har hon inte spelat för någon. — Ernestine tycker heller inte om att hon öfvar sig, — åtta, nio, — där tappade jag visst en maska, tror jag!»

August Hjelm lade sin hand öfver gummans båda, så hon var tvungen att fälla ned stickningen i knäet.

»Sluta upp med stickningen, faster,» sade han allvarsamt, »och säg mig i stället hur det egentligen står till här i huset? — Hvarför får inte Elin lära sig spela, när hon har fallenhet, och hvarför tycks man vara ovänlig mot henne?»

Faster Maja satt och såg förlägen ut, men så tycktes hon ha fattat sitt beslut och efter att ha kastat en försiktig blick ikring sig, böjde hon sig förtroligt fram och sade i låg ton:

»Kära du, det är det gamla ordspråket bara — den som får styfmor, får också styffar! — Ernestine tål inte Elin, tycker hon är ful och dum och i vägen förstås, och Strömberg ser allt med *hennes* ögon. Därför blir flickan skuffad och skjutsad med — nå, så är det med fler än hon; jag har inte själf haft för roligt efter giftermålet, kan jag säga dig, men jag håller ut för flickungens skull. — Hvad nu spelningen angår, är det ju så att här i byn spelar ingen mer än doktorns fröken och hon tar en krona i timmen. Det tycker Strömberg är för dyrt, förstår du, och Ernestine tycker det är onödigt att Elin lär sig sådant.»

August Hjelm fick en mörk blick i ögonen — han hade kommit att tänka på hvad som talats kvällen förut om de dyrbara festerna hos svågern och fruns eleganta toaletter — till detta hade man råd ändå!

»Nå, går Elin i skola då?» frågade han lågt, men i så skarp ton, att faster Maja hoppade till, »eller är det också för kostbart?»

»Kors, så du skrämde mig! — Visst går hon i skola — eller har gått åtminstone. Hon slutade i fortsättningsskolan för ett år se'n och så har hon räknat och läst litet privat för folkskollärarn, — Ja, inte på sista tiden förstås! — Ernestine säger hon inte har fallenhet för läsning, men jag vet inte — nog för hon var flitig så länge hon fick någon undervisning.»

August Hjelm mumlade något som lät mycket likt — »fördömdt!» — steg så utan vidare upp och började gå fram och tillbaka öfver salsgolfvet med långa steg och bistert rynkade ögonbryn. På en gång stannade han, rätade upp sig och gick därpå direkt in i förmaket och fram till Elin, som slutat sjunga, men ännu satt kvar framför instrumentet.

»Tack skall du ha,» sade han, »du sjunger bra och det har gjort mig godt att höra din mammas gamla visor igen. — Skulle du tycka om att lära dig spela och få ta lektioner?»

»Åh, morbror!» — Det kom en glad, förvånad glimt i ögonen, men så slocknade den och hon svarade helt lugnt att det nog ej kunde gå för sig — det fanns ingen i byn, som gaf musiklektioner och hon hade mest glömt det lilla modern lärt henne.

»Jaså, ja — men ser du, det kan nog ordnas på något sätt. — Jag tänker jag kan ställa om det.»

Ehuru orden ej innehöllo ett bestämdt löfte och själfva saken knappast var den som, för tillfället, låg flickan mest om hjärtat, värmdes hon dock af röstens beskyddande tonfall och hon såg tillitsfullt upp till morbrodern.

»Morbror är så snäll mot mig!» sade hon tacksamt med tårar i ögonen.

Han strök henne öfver håret utan att svara, men inom sig kände han något mycket liknande samvetskval. — Stackars barn, hur ensam och öfvergifven måste hon ej känna sig, när den obetydligaste vänlighet från en anförvant kunde röra henne så!

Ingen af dem sade något på en stund och han såg sig ikring i rummet, som föreföll honom så främmande och obekant med dess nya möbler och ändrade dekorationer, men plötsligt ryckte han till.

»Hvar är din mammas porträtt — det, som alltid brukade hänga ofvanför soffan?» frågade han vänd mot flickan.

»Det är inflyttadt i mitt rum. Vill morbror se det?»

Han nickade och följde henne ut i salen, från hvilken hon öppnade en dörr och bad honom stiga in i ett litet, aflångt, tarfligt möbleradt rum, som hon kallade för sitt. Ofvanför en liten hopskjuten träsäng, öfverbredd med ett hvitt täcke, hängde hvad han sökte — ett stort, i svartkrita ritadt, porträtt af den döda system. — Det var bilden af »syster Clara» sådan han mindes henne från hennes glada sorgfria ungdom, strålande i sin vårfriska fägring med djupa, ömma ögon och denna prägel af mildhet och renhet, som han aldrig i så hög grad tyckt sig finna hos någon kvinna och som utgjorde själfva grundstenen i hans stolta, broderliga hängifvenhet.

Han stod och såg på de kära dragen af den bortgångna tills ögonen började fördunklas af en fuktig dimma och ju längre han såg, ju mera lefvande tycktes honom bilden blifva. I den fallande skymningen föreföll det honom som om det

JÄRNSÄNGAR och SÄNGKLÄDER, MÖBLER, MATTOR, MÖBELTYGER, GARDINER, LINOLEUM (Korkmattor), FILTAR m. m. af bästa kvaliteter, säljas alltid ytterst billigt uti

ENGELSKA MAGASINET,
Drottninggatan 72, 1 tr.

ljufva ansiktet bytte uttryck och blickade på honom med stora, förebrående ögon, som om läpparne rördes för att uttala ord, som han ej kunde höra. — Hvad var det hon önskade, hvad ville hon säga honom?

Och på en gång kom han ihåg den gamla folktron om moderskärlekens makt att nå tillbaka från grafvens köld och mörker för att skydda de värnlösa — Elin, lilla Elin hur hade han så kunnat glömma barnet? — Han kände ett svidande samvetsagg och något liknande en rysning skakade hans starka kropp. Var hon osynlig därinne hans syster? Hade hon kommit för att visa honom hans plikt och den väg han borde gå? — Det var endast med ansträngning han kunde slita sina ögon från porträttet och han var mycket blek när han åter vände sig till Elin, som tyst och väntande stod bredvid honom.

»Elin,» sade han allvarsamt, »svara mig som en snäll flicka på hvad jag nu frågar, — var det du, som ställde om att jag blef bjuden hit i dag?»

Hon blef mörkröd och såg ner. — »Ja, morbror! — jag ville så gärna träffa morbror,» kom det sväfvande och otydligt.

Det ryckte till kring hans tätt slutna munvinklar, men han behärskade sig.

»Hvarför ville du så gärna träffa mig?» sade han mycket mildt. »Jag har ju inte brytt mig om dig — inte på många år!»

Hon tycktes tveka ett ögonblick, men så började hon tala, fort och skälfvande, som om hon fruktat att falla i gråt.

»Det var för mammas skull! — sista kvällen hon lefde då satt jag ensam inne hos henne en stund, då ropade hon mig till sig och frågade om jag mindes morbror? — Det gjorde jag förstås och hur snäll morbror alltid varit och då smålog hon och sa' — »det är rätt lilla Elin, snällare än bror August finns ingen människa och mig har ingen älskat och varit så god mot som han! — detta ville jag säga dig nu och det skall du alltid komma ihåg hvad än andra säga —» och så bad hon mig hälsa morbror från henne och tacka för allt och säga att hon hoppades träffa morbror en gång igen, fast hon aldrig mer här på jorden skulle göra det.»

Flickan afbröt sig förskräckt och stirrade häpen på morbrodern, som stönande kastat sig ned på en stol med händerna för ansiktet. Hela hans starka kropp skakade och han bet läpparne blodiga för att tvinga sig till lugn.

Åh Clara, trofasta kärleksfulla syster Clara, hur hade hon inte ständigt trott på honom, älskat och urskuldat honom! Och han! — därute i världen hade han vandrat — inte alltid på de rätta vägar — och lefvat och handlat, just som det bar till, och när samvetet någon gång lät höra af sig, hade han alltid tystat det med att han i alla fall ingen ägde som brydde sig om hur det gick för honom — att det gjorde detsamma hur det blef — han hade bara sig själf att svara för! — och så hade hela tiden ett oskyldigt barn gått där och väntat och längtat för att bringa honom den döendes sista ord och hopp att »de skulle få träffas igen.» — Det dröjde några minuter innan han kunde se upp, men när han gjorde det var han lugn igen.

»Tack Elin!» sade han vänligt, »du är en snäll och duktig flicka, som så väl kommit ihåg din mammas sista hälsning till mig och du skall inte bli rädd för mig. — Jag höll mycket af din mamma, ser du, och nyss när du berättade hvad hon sagt tyckte jag det var som jag hört henne själf tala. Din mamma är en ängel i himmelen nu, förstår du, och jag är bara en fattig syndare här nere på jorden, så det är långt emellan oss två — men nog för jag skulle vilja träffa henne en gång igen — åh, det ville jag visst det, men det får jag kanske aldrig!»

Det låg ett helt lifs ånger och självförebråelse i hans röst och ehuru ej Elin förstod honom, rördes hon dock så af hans omisskänliga sorgsenhet att hon fick mod att smyga sin hand in i hans.

»Snälla morbror var inte ledsen!» bad hon blygt.

Han tvang sig till ett småleende.

»Tack skall du ha, barnet mitt,» sade han och klappade hennes kind, »nej, jag är inte ledsen — jag är glad öfver att ha fått din mammas hälsning och glad öfver att ha lärt känna dig. Vi två vi ha mest af alla hållit af *henne* där,» han nickade mot porträttet — »och nu ska' vi också hålla ihop och göra henne glädje om vi kunna.»

Det var alldeles skumt när de kommo ut i salen igen, där faster Maja under tiden låtit tända upp en brasa, som hemtrefligt lyste upp det mörka rummet.

»Så länge ni hållit på och pratat därinne,» sade hon, »ska' vi kanske tända lampan, eller kanske August vill sitta en stund i skymningen vid brasan?»

»Naturligtvis!» afgjorde morbrodern i sin vanliga ton — han hade åter blifvit lugn och ville äfven göra Elin glad igen, — »och så skaffar Elin oss några äpplen och vi steka dem här vid brasan, som faster minns Clara och jag brukade göra som barn. Vill du det Elin?»

Hon smålog, gick ut, men kom strax tillbaka bärande en liten bricka med äpplen i en korg, socker och tallrikar och åsåg sedan mycken road morbroderns tillredelser.

Han naggade äpplena med en silfvergaffel knöt sedan starka trådar om stjälkarne och hängde upp dem på en eldgaffel, som han placerade tvärs öfver kakelugnsluckorna; — då och då gaf han dem en stöt så att de svängde ikring, — det började fräsa och puttra i den mjuknande frukten och rummet fylldes af en angenäm syrlig doft.

»Det luktar godt, gör det inte?» frågade han leende och flyttade eldgaffeln litet längre fram. »Nu ska ni få känna hur läckert det blir.»

Både faster Maja och Elin sågo högst intresserade ut. Elin hade tagit en låg pall och satt sig vid hans fötter med armen på hans knä. Han smålog och nickade åter mot henne, och åter for genom hans hufvud tanken på ett hem, på någon att vårda sig om, någon som brydde sig om en. — Tänk att ha faster Maja och lilla Elin hos sig därnere i Göteborg — inte i den nedrökta, slarfviga dubblett, som för honom representerade »hemma», när han någon gång hade ledigt från resor och affärer och ville hvila sig — nej, men i en liten, hygglig våning med vänliga, ordnade rum och skymningsbrasa och småprat om kvällarne.

Det kunde vara något för en vilsegången människa att klänga sig fast vid, att lefva för, och så kunde Elin få uppfostran, lära sig spela och för resten hvad hon ville. — Det skymtade förbi hans inre syn föreställningar och skuggbilder, ännu utan riktig form, men så soliga och ljusa — och allt som han tänkte, blef hans leende vänligare och gladare och rösten miste sin skroflighet och blef öm och djup.

(Forts.)

SARAH-BERNHARDT-TURNÉN I STOCKHOLM.

DEN GENOMGÅENDE SEGER, som ej förunnades Sarah Bernhardt i »La Tosca», blef henne däremot beskärd i Alexander Dumas fils känslostarka »La dame aux camélias». Hennes Marguerite Gautier, denna den uppoffrande kärlekens rörande representant, bär ju sedan decennier hallstämpeln att vara den yppersta bland Sarah Bernhardts sceniska skapelser, och åren ha sannerligen ej beröfvat hennes konst något af den förtrollande charme, det vidhjärtade snille, som satt henne i stånd att förläna åt den bröstsjuka kurtisanens personlighet en fläkt af djupt gripande poesi.

Hennes »Hamlet» var däremot förnämligast ett experiment, men ett i hög grad intresseväckande sådant; här firades en plastikens triumf af ett geni, som beträdde en för sitt temperament främmande mark och som visst ej trängde till bottnen af den svårmodige danaprinsens själ, utan spirituellt diktade om figuren efter sitt hufvud. Det blef alltså »Hamlet» i fransk transkription och en mycket vacker sådan. Men en kvick svensk biskop har sagt, att vackra öfversättningar liksom vackra fruar äro inte alltid de trognaste. Emellertid utförde Sarah Bernhardt, som sagdt, rollen med så elegant teknik och så mycken personlig uppfattning, att hon framtvang publikens hänförelse äfven i denna uppgift.

Efter den fjärilslätt och subtilt spelade »Frou-Frou» kom Edmond Rostands praktfulla och skälfvande napoleonad »L'aiglon», hvars skimrande alexandriner äro speciellt diktade för den franska artisten. Och här firade hon sin andra stora triumf. Denna pompösa saga om den veke kejsarättlingen på Schönbrunn, som endast drömmer om sin store faders bragder och förgås af längtan till Frankrike, får genom Sarah Bernhardts inspirerade tolkning en bravur och en kamplidelsens flammprakt öfver sig, som lyfter upp diktverket på en högre piedestal än det strängt taget förtjänar. Det skulle föra pennan ut i det oändliga, om man här fölle för frestelsen att påpeka några detaljer i konstnärinnans nyansrika spel, som tillika bars af den allra utsöktaste diktion, en talets musik af bedårande klangfägring.

Med Racines klassiska tragedi »Phèdre» tog divan slutligen i söndags middag afsked af vår publik, och dessa timmar blefvo otvifvelaktigt de, som lämnade det största konstnärliga utbytet och som pregnantast framhäfde den franska divans tolkningsförmåga.

Förnämsta tvättmedel

äro och förblifva dock vid finare tvätt

HYLINS
Ekonomi-Tvål

och vid gröfre tvätt (byk)

HYLINS
Prima Tvätt-Tvål

Det hvilade något obeskrifbart stort öfver Sarah Bernhardts »Phèdre»; här samlades alla teknikens resurser och all själens styrka liksom i en brännspegel och öfvergöto Racines djupt tragiska kvinnoskickelse med konstens klaraste skimmer.

Sarah Bernhardts gästspel har denna gång gjort en stor insats i vårt sceniska konstlif, hennes uppträdande bör för många af våra egna artister ha varit en väckelse till självpröfning, till utgallring af gammalt förlegadt teaterspel, en maning att aldrig stanna på redan förvärfvade områden, utan alltjämt gå vidare mot oupphinneliga mål. Eller säga de fortfarande i sin självtillräcklighets majestät, att »allt är bra som det är»?

SVENSKA TEATERN förtjänar så mycket större erkännande för sitt framförande af *Gerhard Hauptmanns »Bäfverpälsen»*, som det var lätt att förutse, att de lagrar teatern kunde komma att skörda på detta program icke gärna kunde bli *gyllene*. Med all sin gnistrande kvickhet, satiriska skärpa och öfverlägsna karaktärsskildring är nämligen den tyske diktarens mångdebatterade »tjufkomedi» genom frånvaron af hvarje traditionell dramatisk intrig, stegring och afslutning föga ägnad att behaga den konventionellt seende och dömande publiken. Detta besannade sig ock på premièren. En konstnärlig succés inför den lilla litterära kretsen, ett fiasco hardt när inför den stora menigheten! Såväl stycket självt som det förträffliga utförandet hade dock förtjänat en solidare framgång. Fröken *Rustan* gaf den kvinnliga hufvudrollen med verkningsfull och saftig komik, och hennes manlige motspelare, hr *Eliason*, stod henne i dessa egenskaper ingalunda efter. Hrr *Bæckström, Johansson* och *Riego* gjorde lyckade bifigurer, ensemble och iscensättning voro lof värda. Det var allt igenom god konst för konstens egen skull, och icke minst därför är »Bäfverpälsens» framförande på Svenska teatern väl värdt att tacksamt hugfästas.

AULINSKA KVARTETTEN inledde torsdagen i förra veckan sin kammarmusikserie med ett svenskt program, som var af alltigenom fängslande art.

För Ludvig Normans drömmande inåtvända skaparlynne var hans e-durkvartett en karaktäristisk exponent, från hvilken drömvärld Emil Sjögrens ej på länge spelade g-mollsonat för piano och violin förde åhöraren öfver till Franz Berwalds formkraftiga och glädjefriska stråkkvartett i a-moll, som afslutade den intressanta konserten.

Publiken hade kunnat vara talrikare, men näppeligen tacksammare.

GÖTEBORGS STORA TEATER har genom direktör Selander, som en längre tid med sitt sällskap — otvifvelaktigt ett af landsortens bättre teatersällskap — spelat därstädes, uppfört ett par nyheter af intresse. Den ena har utgjorts af Per Hallströms »En venetiansk komedi», hvilket stycke, som bekant, äfven härvarande Dramatiska teater förbereder till uppförande.

Framförandet på scenen beredde ej diktverket någon betydande framgång, det är ju ock skrifvet mera som läsdrama; men den praktfulla iscensättningen gaf det åtminstone intresse som utstyrselstycke.

Den andra noviteten bestod af Sudermanns för 4 år sedan i Berlin polisförbjudna »Johannes», ett drama visserligen ej af den art att det kan hänföras till författarens bästa, men som har många förtjänstfulla enskildheter att uppvisa. Hufvudrollerna i stycket framfördes af å ena sidan hr *Knut Lindroth*, vår landsortsscens för närvarande säkerligen bäste skådespelare inom den stora repertoaren, samt å andra sidan ej mindre förtjänstfullt af en ung skådespelerska fröken *Frida Kumlin*, hvilken som »Salome» visade en mindre vanlig begåfning.

Röda Rabattmärken samlar nu hvarje praktisk husmoder, ty på detta sätt erhålles mången *prydlig* och *nyttig* artikel för *hemmet*.
Svenska Rabattmärkes Akt. Bol.
Drottninggatan 74, Stockholm.
Utställningar äfven i NORRKÖPING och SÖDERTELJE.

I Iduns Hjälpreda

för Hemmet läses under rubrik

»Om hudens vård»:

»— — — Bland alla de medel, som rekommenderas för bevarande eller förbättande af hyn, anses boraxbenzoë såsom det bästa — — — Mot finnig och oren hy är bästa medlet en längre tids begagnande af borax-benzoëtvål — — —.»

HENRIK GAHNS

Borax-Benzoë-Tvål

omtyckt sedan många år, säljes i parfym- & tvålbodar m. fl.

KÖKSALMANACK

Redigerad af

FACKSKOLAN FÖR HUSLIG EKONOMI I UPSALA.

(Föreståndarinna: fröken Ida Norrby.)

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 26 OKT.—1 Nov. 1902.

Söndag: Kronärtskockpuré, hafstunga à la Colbert; oxstek i rödvin med potatis och salader; créme-bavaroise.

Måndag: Polsk köttstufning; blåbärssoppa.

Tisdag: Kalffrikassé med potatis; äppelgröt med mjölk.

Onsdag: Klar buljong med klimp; abborre á la Suedoise.

Torsdag: Ärter med fläsk; plättar med sylt.

Fredag: Fårstek med potatis; äppelpaj med grädde.

Lördag: Ärtpuré med stekt bröd; anjovisbullar med ärter och skiradt smör.

RECEPT.

Kronärtskockspuré (f 6 pers.). 10 kronärtskockor, 2 lit. efterbuljong, 3 äggulor, 2 dcl. tjock grädde, salt, cayenne.

Beredning: Kronärtskockorna ansas, bladen afklippas, och de få koka i buljongen, tills de falla sönder. De passeras så fullständigt som möjligt. Purén får åter ett uppkok, afsmakas och afredes med äggulorna och grädden. Den serveras med kronärtskocksbottnarna i strimlor eller ock med rostadt bröd skuret i tärningar.

Oxstek i rödvin (f. 6 pers.). 1 kg. oxstek, fyrkantbiten eller ytterhaven, 1 flaska rödvin, 1 morot, 1 palsternacka, 1/2 portug. lök; 1 purjolök, 1 rotselleri, 3 lagerblad, 10 kryddpepparkorn, 1 hg. späck, 2 msk. smör, salt, 1/2—1 lit. kokande vatten eller buljong.

Sås: 1/2 msk. smör, 1 1/2 msk. mjöl, köttsky, 1 dcl. tjock grädde.

Beredning: Af vin, rotsaker och kryddor göres en lag, hvari köttet får ligga 3—6 dagar. Det upptages därefter, späckas med späcket, skuret i strimlor och brynes i smöret i en stekgryta. När den är brynt, saltas den och buljong eller vatten påspädes och steken får sakta steka, tills den är mör 1—2 tim. Den upptages, skäres i vackra skifvor, upplägges och serveras.

Såsen beredes enligt allmänna regler för såser.

Crême Bavaroise (f 6 pers) 2 1/2 dcl. mjölk, 2 äggulor, 1 stång vanilj, 300 gr. socker, makroner.

Frukt: Ananas, persikor, eller äpplen, päron, plommon.

1/2 lit. tjock grädde, 5 blad gelatin.

Beredning: Mjölk, äggulor, vanilj och socker får under vispning sjuda öfver elden, tills krämen tjocknar och vispas sedan, tills den kallnar. Då tillsättes makroner brutna i bitar, äfvensom frukten skuren i bitar samt den till hårdt skum slagna grädden. Sist nedröres gelatinet upplöst i litet ljumt vatten. Krämen slås i vattensköljd form och ställes ut att stelna. Uppstjälpes och serveras.

Abborre à la Suèdoise (f. 6 pers.) 1 1/2 kg. abborre, 1 msk. salt, 1 tsk. ättika, 3 msk. smör, 2 msk. hvetemjöl, dill, kokande vatten.

Sås: fisksåsen, 4 äggulor, 1/2 hg. smör, salt.

Beredning: Abborrarna rensas, sköljas väl och gnidas in med ättika och salt. En kastrull bestrykes med kallt smör, fisken vändes i mjölet och nedlägges i kastrullen hvarefter det öfriga mjölet strös öfver. Litet kokande vatten påspädes, och fisken får sakta koka färdig, hvarefter den upplägges på karott.

Såsen silas, de uppvispade äggulorna tillsättas jämte hackad dill, och såsen får under vispning sjuda. Straxt innan såsen hälles öfver fisken, tillsättes det kalla smöret.

Äppelpaj (f. 6 pers.). 200 gr. smör. 200 gr. socker, 2 ägg, 150 gr. mjöl, 1/4 tsk. hjorthornsalt, 2 kkp. äppelmos.

Beredning: Smöret tvättas och röres, tills det blir hvitt. Äggen och sockret röras väl tillsammans, hvarefter smöret nedröres. Sist inarbetas mjölet, siktadt med hjorthornsaltet. En form smörjes och brödbeströs. En del af degen utkaflas och lägges på botten af formen och insättes i ugn att halfgrädda, hvarefter den utställes att kallna. Den öfriga degen utkaflas och härmed beklädes formens kanter, äppelmoset ilägges och resten af degen lägges som lock öfver äppelmoset. Pajen insättes i ugn att grädda och när den är färdig, uttages den och uppstjälpes. Serveras med grädde eller vaniljsås.

Anjovisbullar (f. 6 pers.) 18 anjovisar, 60 gr. smör, 12 skorpor, 3 ägg, 7—8 dcl. oskummad mjölk, socker.

Till formarna: 1 1/2 msk. smör, 3 msk. stötta skorpor.

Till garnering: 2 ägg.

Beredning: Smöret skiras och blandas med de stötta skorporna; anjovisarna rensas, urbenas, hackas fint och iröras. Äggen vispas tillsammans med mjölken och litet socker och nedröres till det öfriga. Massan hälles i smorda och brödbeströdda pastejformar och gräddas i ugn 10—15 min hvarefter de uttagas och uppstjälpas. De uppläggas på serveringsfatet med ärter midt på fatet, och puddingarna rundt om kring. På hvarje anjovisbulle strös litet hackade ägg, och anrättningen serveras med skiradt smör.

Göteborgs Kexfabriks

Ping Pong,

Bästa Ett-öres Kex i marknaden.

LÄKARERÅD

ENHVAR af Iduns läsarinnor äger att å denna afdelning erhålla fria läkarråd. Förfrågningar insändas till redaktionen med påskrift: »Till Iduns läkare».

ALVA PETTERSSON. Skriftliga svar lämnas ej. För öfrigt lämpar sig nog eder sjukdom icke för råd i denna afdelning, ty ni behöfver helt säkert behandling personligen hos läkare.

OVISS. Ja, detta är nog sannolikaste orsaken. Ni är ju nämligen väl ung för antagande af den andra förklaringen, som ju dock naturligtvis ej är alldeles utesluten.

EN LIDANDE MODER. Lifmedicus Lidins adress är Humlegårdsgatan 20.

IVAR N. 1) Troligen nervöst. Se svaret till 23-årig lärarinna i n:r 7. 2) Fordrar undersökning. Har dock sannolikt ej mycket att betyda.

EN 23-ÅRIG FLICKA. Nej, detta medel är nödvändigt och bör tagas rikligt. Därjämte kraftig diet, hvila, frisk luft, o. d. Jämför svaret till Götha i n:r 14.

19-ÅRIGA BRITA. 1) Jo, c:a en vecka för tidigt. Orsaken kunna vi ej utan undersökning säga eder. Ofta är den blodbrist, men kan också vara rent lokal. 2) Se svar till Uppriktigt bekymrad i n:r 5.

D:r —d.

Prenumerera på IDUN

A. B. FREJA-MAGASINET

Specialaffär för Damartiklar

STOCKHOLM

FÖRSÄLJNINGSLOKALER:
18 HUMLEGÅRDSGATAN 18
29 DROTTNINGGATAN 29

KONTOR och LAGER:
18 HUMLEGÅRDSGATAN 18

FRÅGOR

ENHVAR af Iduns läsarinnor äger att å denna afdelning framställa förfrågningar rörande husliga eller andra angelägenheter till besvarande af läsekretsen. Äro frågorna af den art, att de rätteligen höra hemma i annonsafdelningen, intagas de dock icke.

N:r 510. Hvilken är högsta åldern för att vinna inträde vid Allmänna Barnbördshuset i Sthlm, i och för att genomgå en kurs därstädes. Finnes friplatser och hvilka kunna erhålla sådana? På hvilket lägsta belopp kan en sökande, med icke friplats, genomgå kursen? Huru lång är lärotiden? Har hört nämnas 2 år? Hvilka förbindelser medför friplats? Hvad erfordras i kapital minst vid friplats? Får inträde ske hvilken tid på året som helst?

28-årig fru.

N:r 511. Finnes i Sverige eller utlandet någon anstalt för sinnessjuka, där patienterna behandlas enligt Kneippmetoden?

A. B—t.

N:r 512. Kan man ofvanpå gammal oljefärg måla med »emaljfärger», så att dessa senare fastna? Kan man lösa upp gammal oljefärg på målade möbler?

Ego.

N:r 513. En blandning af konjak och te lär vara stärkande för ögonen. Hur mycket af hvardera skall tagas?

Syster.

N:r 514. Hur lyder inskriften på

Köp Schweizer-Siden!

Begär mönster af våra nyheter i svart, hvitt och kulört från **90** öre till **13** kronor pr meter.

Specialitet: **Sidentyger för sällskaps-, brud-, bal- och promenadtoaletter** och till **blusar, foder** etc.

Vi sälja i Sverige **direkt till privata** och sända de utvalda sidentygerna **tullfritt** och **franko** till bostaden.

Schweizer & C:o, Luzern (Schweiz)

— Siden-Export. —

HOTEL RYDBERG STOCKHOLM CARL G. BERGLIND

"Fest-våningen"
"Teater-souper"
"American Bar"
rekommenderas.

Taffelmusik & Kaffekonsert af *Björn Halldén* alla dagar

Köp billigt och bra!

STRAMALJ och BOJ till PORTIERER och HANDARBETEN.

Största färgsortering, låga priser.

KLÄDEN etc. till PROMENADDRÄKTER.

Profver på begäran.

GEORG SWÄRD,
Norrköping.
Platsagenter antagas.

Metallfabriksaktiebolaget

C. C. SPORRONG & C:o

23 Regeringsgatan 23

STOCKHOLM

Utför: förgyllning, försilfring, förnickling samt renovering af antika och moderna metallarbeten.

Lars Monténs Neutrala Kärntvål till ylletvätt och Oleintvål till linnetvätt användes lämpligast sålunda:

»1/2 kg. tvål kokas i 2 liter vatten; när tvålen är upplöst, tillsättes under omröring 20 à 25 liter ljumt vatten; i denna utspädda lösning neddoppas plaggen. Vid ylletvätt böra såväl lösningen som sköljvattnet hafva 36 à 38 grader.»

Finnes hos de flesta specerihandlare samt i mina butiker.

N:r 19 Stora Nygatan. — N:r 29 S:t Paulsgatan.

Silfvermedalj i Köpenhamn 1888. **Guldmedalj** i Stockholm 1897.

1000 sorterade fantasi- & vybrefkort fr. 15 kr., 100 sort. à 1,75, 2, 2,50, 3, 5 kr. och högre. **F. Gustavson,** Norra Hamngatan 28, Göteborg.

Lektyr.

Ett antal äldre årgångar realiseras till betydligt nedsatta priser och erbjuda för dem som förut ej äga desamma, en billig, om växlande och lärorik lektyr. Mot insändande af nedannämnda belopp till *Expeditionen af Idun, Stockholm,* erhålles inom Sverige *portofritt:*

Idun 1892	2: 25
Idun 1893 (n:r 1 felas)	2: 25
Idun 1895 (julnumret oberäknadt)	2: 50
Idun 1896 (d:o d:o)	2: 50
Idun 1897 (d:o d:o)	3: —
Idun 1898 (med julnumret)	3: —
Idun 1899 (n:r 92 och julnumret slut)	3: —
Idun 1901 (med julnumret)	4: 50
Iduns julnummer 1894	0: 20
Iduns julnummer 1898	0: 50
Barngarderoben 1901 (12 n:r)	1: 75
Kamraten 1894 (n:r 19 felas)	1: 25
Kamraten 1897 (» 18 »)	1: 25
Kamraten 1901	2: —

Exp. af Idun.

Fru Sophie

gifver ytterligare å Privathotellet, Humlegårdsgatan n:o 20, 2 kurser, den 27—28, 30—31 d:s. Se utförlig annons i n:r 39 af Idun.

Jul-

och Nyårskort. Agenter önskas. God provision. Fin-fina profver fraktfritt då 2 tio-öres frimärken insändas.

Adress **Josef Sjöberg, Tranås.**

Undervisning i linnesömnad

meddelas. Hvarje kurs (pris 20 kr.) omfattar 1 mån. 2 tim. dagl., 2 mån. hvarannan dag eller 1/2 mån. 4 tim. dagl. Half kurs pris 12 kr.

KARIN EGNÉR,
Styrmansgatan 21, 2 tr. Rikstel. 3530.

God bifortjänst kan af alla erhållas lätt och angenämt. Profver mot 30 öre.

HUGO KRANTZ, Malmö.

Yllekläddningar

i afpassade bitar à 6 mtr, extra fin Engelsk Cheviot, svart, mörkblå och rödbrun, som kostat 12 kr., bortslumpas af en händelse till kr. 7: 75 pr styck.

Hörnboden,
6 Observatoriegatan 6.
STOCKHOLM.

PROF-VER å modernaste Siden och Klädningstyger försändas franco från Wettergrens Manufakturaffär Göteborg

DAM- och HERR-Sportkostymtyger

i mina förut välkända samt nya, prisbilliga kvalitéer. Profver franko på begäran. Order öfverstigande 20 kr. fraktfritt från

Anders Strandbergs
Klädes- och Manufakturaffär, UPSALA.

Formulär till tjänstebetyg

för tjänare och biträden, praktiska och bekväma, i häften à 25 öre hos **Psilanders Pappershandel, Göteborg.**

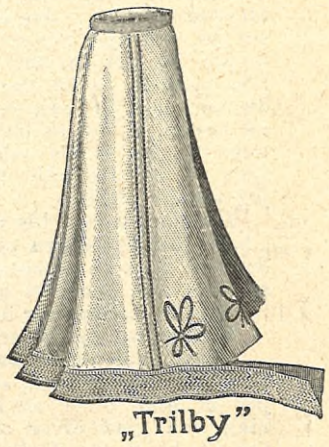

„Trilby"

Mann & Stumpe's

tillskarfningsbårder »*Trilby*» äro ouma-bärliga för att uppsnygga och förlänga e kjol; endast äkta med stämpeln »**Mann & Stumpe**» på bården.

Bredd 3 1/2	4	5	7	10 cm.
41	50	67	81	100 öre per mtr.

☞ Om de ej kunna erhållas på pla sen expedieras bårder i **alla** färger genom uppfinnaren och ensamfabrikanten

Mann & Stumpe, Barmen (Tyskland)

mot förut insänd likvid.

Läs och märk!

Af alla ekmöbler fås de bästa från **Ekmöbelfabriken i Nyköping.**

Begär priskurant.

VILL NI FÖRTJÄNA vid köp af Vy- och illustr. Brefkort, så köp dem hos *John Fröberg, Finspong.* 10 st. 35 öre, 20 st. 60 öre, 50 st. kr. 1,10, 100 st. kr. 1,90, 200 st. kr. 3,70, 500 st. kr. 8,50, 1000 st. kr. 16,—; alla sorterade. *Insänd likvid.*

Isac Newtons grafvård i svensk öfversättning?

Forskarinna.

N:r 515. För några år sedan stod i svarafdelningen en huskur för kräfta i bröstet. Vore det möjligt få denna beskrifning eller uppgift på år och nummer, då den var införd?

Syster.

N:r 516. Anhålles om råd vid behandling af sockersjuka.

Syster.

N:r 517. Haf godheten säg mig något medel mot ömkylda händer!

Edith.

SVAR

ENHVAR af Iduns läsarinnor uppmanas lifligt att till inbördes nytta i mån af förmåga besvara insända frågor. Svaren insändas till redaktionen, och angifves all tid tydligt nummer å den fråga de gälla. Åt de tre af våra läsarinnor, som under årets lopp tillfyllestgörande besvarat det största antal frågor, komma vi som en upp muntran att vid dess slut utdela ***tre pris****, hvartdera bestående af 25 kronor. Förden skull bör en hvar, som insänder svar, alltid underteckna med samma signatur.*

N:r 334. »Intresserad» kan erhålla en utmärkt engelsk nykterhetstidning mot insändande af 1 kr. i postanvisning till porto (19 nummer april—december) samt för nästa år 1 kr. 25 öre till Mrs Anna Fleetwood-Derby, Abbotsford, Richmond Wood Road, Bournemouth, Hants, England. Tidningen »Ashore and Afloat», utgifves af Agnes Weston, känd såsom grundläggarinna af Sailors' Homes och ifrig nykterhetsvän.

A. F. D.

N:r 341. Man slår en liter kokande vatten på en half liter hvetekli, som under lock får stå att draga. När det är kallt, afhälles det klara, och halsduken tvättas häri, kramas och gnuggas försiktigt, men får ej vridas. Sköljes och strykes våt, men under ett tunt kläde.

K—a R—e.

N:r 346. Hönsen äro liksom andra djur utsatta för sjukdomar och ohyra. Detta senare kan förekommas genom renlighet i hönshuset, hvars golf dagligen bör beströs med sand. I närheten af hönshuset bör finnas en hög med sand, hvari hönsen kunna krypa ned, så att de få sand under vingarne och mellan fjädrarne, hvilket håller dem rena, ty då hönsen sedan afskaka sanden, följer annan orenlighet med. Har ohyra inkommit i hönshuset, bör man bestryka hela hönsburen med fotogen och med en liten spruta inspruta vätskan öfverallt, där man ej kan stryka. Denna öfversköljning med fotogen måste upprepas, så fort ohyran åter visar sig, men hönsen måste också då och då inpudras med persiskt insektspulver och svafvelblomma, samt genast därpå utsläppas, då ohyran faller af dem.

K—a R—e.

N:r 347. En lös deg göres af en liter mjölk, 85 gr. smör, d:o socker samt behöfligt jästpulver. Utkaflas i halftumstjocka kakor af ungefär en tallriks storlek. Innan de insättas i ugnen, böra de naggas med en gaffel. Af denna sats blir det 10 à 12 kakor. Skäras i 6 à 8 kilar och brukas till smörgåsbord med te.

K—a R—e.

N:r 353. I Iduns hjälpreda för i fjol finner ni ett medel mot fotsvett. Se efter där!

K—a R—e.

N:r 354. I Iduns hjälpreda för 1900 finner ni medel mot hårets affallande och dito att befordra hårväxten.

K—a R—e.

N:r 356. Rabarber skalas och sönderskäras i små bitar, kokas i vatten med en stång hel kanel eller litet rifna citronskal och socker efter smak. Spädes med potatismjöl under flitig vispning.

K—a R—e.

N:r 360. Att beströ vårtorna med kalk ett par gånger dagligen är ett osvikligt medel.

Welleda.

— Man kan bränna vårtan med lapis, tills den försvinner. Den kan äfven bestrykas med kollodium, då den så småningom borttorkar.

K—a R—e.

N:r 364. Ingnid 2 gånger i veckan 1 à 2 skedblad af hårvattnet »Pertuisina n:r 2». Detta hygieniska badvatten för hufvudet säljes i »La Parfumeri spéciale» i Paris (53, rue Vivienne).

Welleda.

N:r 376. Ett förträffligt medel är terpentin, hvarmed näsan ingnides. Likaså svingalla. Äfven rekommenderas borsyre- och salicylsyrelösningar.

K—a R—e.

N:r 379. I Iduns hjälpreda 1900 kan ni finna ett utmärkt recept på inläggning af sylt-sockergurkor. Likaså i hjälpredan för 1901.

K—a R—e.

N:r 409. Amerikanska romaner i öfversättning: Bret Harte, »Gabriel Conroy» (öfvers. af Goldschmidt); R. H. Dana j:r, »Två år förom masten» (fri bearbetning af Carl Eneroth); Edith Carpenter, »Pengar eller lifvet» (öfvers. af Boheman); Max O'Rell, »Jonathan och hans fastland» (öfvers. af Paykull); Weir-Mitchell, »Gastons äfventyr».

Welleda.

Starkaste · TANGENS · Ögondroppar · NYHETER · Fyrtrådiga Gardiner · Guldmedalj: MALMÖ 1896 · STOCKHOLM 1897 · BERGEN 1898 · SVENSKT FABRIKAT

N:r 431. Frimärken köpas, äfven i stora partier, af Alfred Hagman (62 Mästersamuelsgatan) och A. Sundberg (20 Riddaregatan).

Welleda.

N:r 436. I Iduns hjälpreda för år 1900 återfinnes ett recept på omeletter.

Welleda.

N:r 438. Man måste hafva genomgått en landtbrukskola. Studentexamen erfordras ej.

Welleda.

N:r 439. I Iduns hjälpreda förekomma beskrifningar på beredning af kaffebröd m. m.

Welleda.

N:r 442. I bokhandeln finnas små billiga ordstäfs- eller ordspråksböcker. Köp en dylik och välj själf de språk ni anser lämpliga.

Welleda.

Ledig annonsplats!

MATHIAS.

FORTS. FR. FÖREG. N:R.

Hvad hade lifvet haft att bjuda honom af lycka! Jag hade hört sägas, att han som ung man kommit öfver från »andra sidan», hvarmed förmodligen menades Estland, och då tagit tjänst som dräng hos Östermans far. Nära ett halft sekel hade svunnit hän sedan dess. Flink hade Mathias varit med sitt arbete och händig till allt. Antingen det gällde att plöja, så eller skörda, att bygga upp en stuga eller att ro den flere mil långa vägen in till hufvudstaden för att afyttra en god fiskfångst — alltid var han lika villig och fullgjorde lugnt och stilla sitt uppdrag. Under de långa vinterkvällarna sysselsatte han sig mest med att göra laggkärl, hvilka fingo följa med på stadsresorna och då omsattes i penningar. Då gubben Österman dog, stannade Mathias kvar hos änkan och sonen, och då den senare vid tjugofyra års ålder gifte sig, och farmorsgumman öfverlämnade gården och tog undantag för sig själf, öfverenskoms, att de båda »gamla», änkan och Mathias, skulle få kvar sitt rum och allt sitt uppehälle hos de unga till döddagar. Farmorsgumman var väl då omkring 45 år och Mathias något äldre. Då var han ännu fullt arbetsför och sträfvade som förut, och först på de allra sista åren hade krafterna aftagit, så att han helst sysslade med lättare göromål. När det var andtid tog han dock uti som de yngre. Jag tyckte allt att Östermans varit snälla, som tagit sig så mycket af gubben. Visserligen hade han tjänat dem från far till son under alla sin krafts dagar, men hur ofta ser man människors tacksamhet utmynna i annat än ord? Ett säreget godt förhållande tycktes härvidlag varit rådande mellan husbondfolk och tjänare. Dock hade jag lagt märke till, att Mathias gärna uppsökte sin egen lilla vrå. Möjligen kom sig detta af hans inneboende slutenhet.

Middagsklockan väckte mig ur mina funderingar, och ett par minuter senare hördes karlarnas steg på berget. Dörren öppnades, och tre par ögon betraktade mig med en viss öfverraskning.

»Sitter frun här hos gubben?» ut-

Hofjuvelerare K. ANDERSON i Jakobstorg · STOCKHOLM ·

Tandläkare ARVID LING, Norrmalmstorg 1, 2 tr. Rådfrågningstid 2—1/23. Tel. Brunkeb. 106.

Tandläkare John V. Lindh-Hygrell, 17 Karlavägen 17. Hörnet af Sturegatan och Karlavägen. Allm. Tel. 130 57.

Tandläkare Sjöquist 6 Sturegatan 6. Riks 4591. Allm. 5463. Rådfrågning 2—3.

Tandläkare G. W. Widfond, Drottninggatan 74. Artific. tänder från 2 kr. st., plombering m. m. Rikstel. 2754 Brunkeb. 2190

Doktor J. Arvedsons Kurs i Sjukgymnastik, Massage och Pedagogisk gymnastik. medför enligt kongl. maj:ts medgifvande samma kompetens och rättigheter, som en kurs vid Gymnastiska Central-Institutet. Kursen 2-årig, börjar den 15 sept. Prospekt på begäran genom D:r J. Arvedson, adr Strömsborg, Stockholm.

Professor G. Cederschiöld behandlar med **egen massagemetod** mag- och **tarmsjukdomar, kvinnosjukdomar, kronisk snufva** och **svalgkatarr** m. m. *Engelbrektsg. 5.* Träffas hvardagar 2—4. Allm. Tel. 18451.

Det bästa! **På grund af sina egna iakttagelser** vid försök med olika behandlingsmedel begagna sig ständigt allt flera af det af fil. doktor P. Håkansson uppfunna preparatet Salubrin vid fall af sår, insektstyng m. fl. yttre skador, emedan det är **giftfritt** och befunnits vara det verksammaste medel till att **hålla sår rena** och **friska** samt till att **förekomma** och **fördrifva svullnad** och **inflammation.** Om utspädning och olika användningssätt läs den bruksanvisning, som medföljer hvarje flaska af fil. doktor P. Håkanssons fabrikat. Salubrin tillhandahålles i parfym-, speceri- och färgaffärer. Partilager hos **Geijer & C:o, Stockholm.**

Ansiktsbehandling. (enligt läkaresystem). Behandling af alla ansiktsåkommor samt kronisk snufva. **Manicure. Fotbehandling.** **Fröken T. ARFVIDSON,** Riddaregatan 8 (strax vid Birger Jarlsg. o. Stureplan). Allm. tel. 10356. Elever mottagas. OBS.! Stud. och praktiserat både in- och utomlands. Behåll adressen!

SYATELIER FÖR LINNEUTSTYRSLAR · DAMBEKLÄDNINGAR · BARNKLÄDER · FINASTE MODELLER · STÖRSTA SORTIMENT · BILLIGASTE PRISER I · KARL H. NYMANS · NYITVARU, TRIKÅ & VÄFNADSAFFÄR · 17 NAMNGATAN 17 · STOCKHOLM · VÄLSYDT, VÄLSITTANDE ARBETE UTLOFVAS · STORT URVAL AF BOMULLS & YLLEKLÄDNINGSTYGER · PRISKURANTER OCH PROFVER SÅNDAS FRANCO

KNEIPP BADEN Vattenbad m. m. Elek. ljusb. Hetluftsb. (fr. 100° C.). Sandbad.

Foulard-Siden 85 öre till kr. 5: 20 pr meter, porto- och tullfritt! Profver omgående; likaså af svart, hvitt och kulört **Henneberg-Siden** från 85 öre till kr. 20: 85 pr meter. **G. Henneberg,** Siden-fabrikant (k. & k. hofl.), **Zürich.**

Andra dragningen äger rum den **1 Februari 1903.** Inköp af lottsedlar bör ske i god tid, emedan det visat sig, att desamma blifvit slutsålda långt innan föregående dragningar. Pris för lottsedel 10 kr., beställning till landsorten åtföljd af likvid och 40 öre (till rek. porto och dragningslista) Vinsternas belopp **700,000** kronor. Högsta vinsten **50.000** kronor. **Dramatiska Teaterns Lotteri,** **Fredsgatan 32, Stockholm.**

Grand Hôtel *rekommenderar till den ärade allmänheten sitt nya* **Café, Bar, Buffet** *och* **Biljard.** *Taffelmusik hvarje dag i matsalen från kl. 5—7,30 i Indiska Caféet från kl. 8—11. Under höst- och vintersäsongen äro priserna på de rum, som icke ligga åt strömmen, reducerade.*

FABRIKS-MÄRKE. **Stor besparing i hushållet.** I alla välförsedda speceri- & delikatessaffärer finnas nu *Winborgs Kräm- & Tårtpulver,* hvaraf erhållas, om det användes enligt beskrifning, de delikataste tårtor, kakor, krämsåser m. m., allt **utan användande af ägg.** **Aktiebolaget TH. WINBORG & C:o,** Kongl. Hofleverantör.

Sundsvalls Enskilda Bank 22 Fredsgatan 22. **Sparkasseränta 4 proc.**

Kappmagasinet **IDUNA** 12 Kungsträdgårdsgat. 12 **rekommenderas.** — **NYHETER** — i **Pariser-, Berliner- Dresdener- och Londoner-Modeller.** *Beställningar utföras förstklassigt.*

Hårets vård. En frisör som under 50 års tid vid utöfningen af sitt yrke användt många i handeln förekommande både in- och utländska hårmedel, skrifver: att mot seborrhé, mjäll och dylikt hvaraf hårets affallande beror, finnes intet så verksamt som **Ziwertz' Extrait Vegetal.** Finnes till salu hos frisörer och i välfournerade parfymbodar samt hos Kongl. Hofleverantör **J. A. Ziwertz** i **Göteborg.** Återförsäljare erhålla rabatt.

För möblering af matsalar, herrum, salonger, sofrum, restauranter, kontor, villor etc., torde illustr. prisk. begäras från **OSCAR EDV. EKELUNDS** **Snickerifabriks-Aktiebolag,** Adr. **Wirserum.** 40 år sedan affären grundades. Solidt och prydligt arbete, snabb expedition och moderata priser. Specialitet: **Ekmöbler.** Försäljningsaffärer: **Stockholm: Birgerjarlsgatan 22.** **Göteborg: Grönsakstorget 2.**

Örebro
Ett-öres Special
Utmärkt till Kaffe och Té.
Närande! Välsmakande!

brast Österman. »Och blomster har han fått. Vi få så mycket tacka för honom vi.»

»Ja, det gick fort för honom att komma bort,» sade mor Greta med sin något pipiga röst och torkade sig med förklädet öfver ögonen.

»Han måtte ha yrat in i det sista; han slog ju muggen i golfvet,» yttrade Jan Erik och såg frågande på föräldrarna.

»I ska' väl inte orda om muggen nu, helst du, Jan Erik,» hördes en darrande röst utanför dörren. Det blef ett ögonblick tyst, och Östermans stego åt sidan för att släppa fram farmorsgumman. Jag sökte fånga hennes blick för att möjligen få någon förklaring öfver hennes ord — det var ju hon, som allra först talat om den sönderslagna muggen, och som tagit upp bitarne med sig — men farmor gick tyst genom rummet utan att se hvarken till höger eller vänster och försvann bakom den tunna bräddörr, som ledde till hennes rum.

Jag gick ut. Bakom mig hörde jag Österman säga något om, att de skulle flytta liket. Hu! Fanns nu intet, alls intet kvar af Mathias? Och dock hade de rätt. Det var blott ett lik, det som hvilade under det bruna täcket. Men minnet af Mathias ville jag gömma i mitt hjärta.

Jag skyndade bort till mina små barn. Jag kände ett behof att omfamna dem för att riktigt få känna, att jag hade dem, och jag hviskade i deras små öron, att jag älskade dem öfver allt annat i världen.

Följande söndag firades begrafningen. Mellantiden hade varit upptagen af en hel del förberedelser därtill. Både Österman och Jan Erik hade rest med ångbåten in till Stockholm för att göra inköp af kista och svepkläder, specerier och grönsaker. Två får hade slaktats på gården, och bakugnen hade varit i bruk mer än en dag. Ett par unga, raska flickor ur granngården hjälpte till med bakningen, farmorsgumman satt i ett hörn och stötte kryddor, rensade russin eller skalade mandel. Det både hördes och syntes, att Mathias skulle komma me l heder i jorden.

Tidigt på morgonen af begrafningsdagen kom Österman inklifvande till oss. Han stannade ej vid dörren, som han eljest brukade, utan steg fram och satte sig på den erbjudna stolen.

»Jag skulle fråga, om herrskapet ville hedra gamle Mathias och oss med att komma på begrafningen.»

»Tack, tack, Österman, ni få väl många nog ändå att passa upp på,» afböjde jag, »och ingen passande klädning har jag heller med mig på landet.»

»Det gör ingenting, alls ingenting,» förklarade Österman, »frun kan komma, som frun är nu. Jag tycker det vore roligt att visa grannarna, att vi äro så goda vänner att vi kunna äta en bit mat med hvarann, och maten räcker nog,» tillade han med en viss stolthet.

På detta tackade vi och lofvade komma samt frågade vid hvilken tid jordfästningen skulle försiggå.

»Det dukas nu till frukosten och så snart folket hunnit samlas, börja vi äta. Var nu snälla och kom allesamman, jungfru Amanda också,» och därmed gick han för att öfvervara dukningen.

Snart strömmade folk till från alla håll, bönder från byn med hustrur, barn och tjänare, öfriga grannar samt bekanta från närliggande öar. Den gröna planen mellan Östermans stugor blef snart fylld af människor. Hustrurna gingo ett ögonblick in i köket för att hälsa på mor Greta och farmorsgumman, männen språkade lugnt och fredligt ute på backen, och barnen satte sig stilla på sätena, som voro utställda ett stycke från det stora bordet. Man väntade blott på »predikanten» för att få börja kalaset. Österman anförtrodde mig i all tysthet, att han haft ganska mycket besvär för att få herr Törnkvist att med sin närvaro och framförallt med sitt tal och föredrag förhöja sorgefestens högtidlighet. Denne var nämligen en mycket omtyckt predikant, som turvis höll möten på öarna rundt omkring. Innan väntan blifvit alltför lång anlände emellertid den efterlängtade åtföljd af hustru och dotter, den förra stor och ståtlig med guldbrosch och tjock guldkedja på sin svarta klädning. De hälsades med påfallande artighet af både värdfolk och gäster. Herr Törnkvist tycktes ingalunda taga illa upp, att han titulerades pastor, och hans fru smålog tämligen nådigt till höger och vänster. Österman förhörde sig om, hur deras resa förlupit, och herr Törnkvist svarade med hög röst, som hade något självsäkert i klangen, som tycktes säga: »kom fram och bevisa motsatsen den som vågar». Han slog emellertid på anmodan sina händer hårdt tillsamman och läste en tämligen lång bordsbön, hvarefter måltiden tog sin början.

Hela berg af bröd, som lågo uppstaplade vid bordsändarna, försvunno tillika med smörpyramiderna, fat med korf, kryddad sill, äggrätter, stekt fisk och formost tömdes och fylldes ånyo, stånka efter stånka iskänktes ur den nyhemtagna drickstunnan, och de fyra bonddöttrar, som hade serveringen sig ålagd, sprungo svettiga ut och in mellan bordet och köket. Därinne var mor Österman sysselsatt med att fylla de tomma faten, men farmorsgumman hade fått en stunds hvila. Jag fick se henne sitta i fönstret, hvarför jag gick in och frågade, om hon ej tänkte komma ut och göra oss sällskap. Nej, hon skräpade bara, var för gammal att vara med på högtidskalas.

»Åh, inte är väl farmorsgumman för gammal att äta?» frågade jag skämtsamt.

»Bed mig inte, frun, för jag kan inte,» hviskade gumman och sköt mig med båda händer ifrån sig, och det var en sådan ton och en sådan kraft i detta »kan», att jag utan ett ord vidare tryckte gummans händer och gick ut. Det uppsteg inom mig en aning om något hemlighetsfullt, hvartill farmorsgumman hade nyckeln, och det var nästan med vämjelse jag såg män, kvinnor och barn gripa in på de gula pannkakorna, som nyss blifvit utburna och nu med jämna mellanrum kantade bordet. När slutligen alla voro mätta lästes tacksägelsebön af predikanten, hvarpå Österman bad sina gäster vara välkomna åter klockan ett för att äta middag.

(Forts.)

Albin Lenhardtssons
Stomatol.
Den bästa för
tändernas, munnens o. hudens vård.
H. Maj:t Konungens Hofleverantör.

Fallande räntor
beröra ej
Lifräntetagare.
De hafva en fast inkomst för lifstiden
LIFFÖRSÄKRINGSBOLAGET
MUTUAL LIFE
lämnar **högsta möjliga lifränta** på inbetaldt kapital, ända till 21 % och erbjuder **största möjliga solidit**et genom sina fonder på
1,316 millioner kronor.
Öfver 6¾ **millioner** utbetalas årligen till 6,285 lifräntetagare.
Tariffer tillhandahållas och upplysningar lämnas beredvilligast å bolagets kontor, Strömsborg, Stockholm.

TIDSFÖRDRIF

REBUS.

pa PA T

H—LD B—M.

CHARAD.

Mitt *första* högt på starka vingar
Sig öfver skog och dalar svingar;
Och vid mitt *andras* dån och brak,
Man fienden fick lugn och spak.
Mitt *tredje* klingar gladt och lätt,
På violin, på flöjt, kornett,
Men är en bokstaf, rätt och slätt!
Mitt fjärde under sommardar
Kan ligga spegelblank och klar.

Hjälp i nöden.

I händelse någon familjemedlem hastigt insjuknar, bor de man alltid hafva något medel hemma, som vid lindrigare fall kan bota, men vid svårare åtminstone kan hindra sjukdomens framskridande så länge, tills läkaren hinner anlända, hvilket på landet kan dröja hela dagar. De enklaste medlen äro då de bästa, emedan de fatta det onda vid roten. En mängd sjukdomar låta t. ex. kurera sig genom en stark hudretning emedan den påskyndar blodomloppet på det sjuka stället och detta i följd däraf blir uppvärmdt och sjukdomsfröet så att säga blir bortspoladt eller afledt, som det i allmänhet heter. Till dessa sjukdomar höra bl. a.: smärtor i lungor och bröst, broncialkatarr, astma, heshet, reumatiska- och giktsmärtor, höftsjuka, styfva och svullna leder, rygg- och korssmärtor, lefver-, mag- och njurlidande och största delen af de s. k. förkylningssjukdomarne. Hittills har såsom ett hastigt och säkert verkande medel i dylika fall användts senapspapper, men hvilket har ett stort antal nackdelar bl. a., att det vid längre tids förvaring förlorar sin styrka, endast kort tid får blifva liggande och äfven hos mottaglig hud drar upp blåsor och att i följd däraf ett fortgående och varaktigt resultat icke kan ernås. Dessutom förorsakar användandet stora smärtor. Man har därför på senare tiden användt capsicinplåster, vanligen helt enkelt kalladt poröst plåster, som verkar lika kraftigt men mera varaktigt och mildt. Den verksamma beståndsdelen är här tinktur af spansk peppar. Medlet kan förvaras längre tid. Man torde vid köp alltid observera, att man erhåller plåster med fabriksmärket »Kattsprång» (se afbildningen), endast dessa äro de äkta German American Porous Capsicin-plåster, som ofta på några timmar kunna lindra och bota, där andra medel länge användts förgäfves. Underhaltiga efterapningar existera och publiken varnas i sitt eget intresse att göra inköp af dessa. Plåstren erhållas å de flesta apotek à 80 öre eller direkt från d:r Otto Krause, Chem. fabrik, Magdeburg. Generaldepöt för Sverige: Apoteket Fläkta Örn, Malmö.

Prenumerera på Barngarderoben!

För Husmödrar
För Sömmerskor
Bäst, elegantast, modernast
är
Iduns Modetidning.
Prenumerera genast
i närmaste postkontor eller bokhandel för 4:de kvartalet om Ni vill erhålla vårt lands innehållsrikaste modetidning.
Prenumerationspriset är för kvartal å planschupplagan **endast kr. 1.50,** å den andra upplagan **endast 1 krona.**
För Sömmerskor
För Husmödrar

Guldmedalj i Gefle 1901
för
utmärkt grafisk konst
(illustrationstryck, litografi och kemigrafiska reproduktioner)
tillerkändes
IDUNS KUNGL. HOFBOKTRYCKERI

För Damerna att beakta!
Damer, som önska sig en svart klädning bra och billig, skola icke gå på hufvudgatorna, ty där må ni, förutom att betala edra varor, betala de stora lokalernas svindlande hyror och eleganta montering. Gör edra inköp i **Magasin Noir, Stora Vattugatan 3, 1 tr. upp,** den största Specialaffär i Skandinavien af Svarta Klädningstyger, ty där är ni alltid säker på att finna de bästa svarta varor i det största urval till de lägsta priser. Alla nyheter äro nu inkomna. Särskildt rekommenderas ett kolossalt urval af Promenadtyger, Fantasityger o. Genombrutna tyger samt Sidentyger fr. de enklaste till de mest eleganta.
MAGASIN NOIR,
3 Stora Vattugatan, 1 tr. upp.
Bestämda priser. Öppet 10—4.

Husqvarna
Köttqvarn
bör finnas i hvarje hem.
Försäljes af alla välsorterade järnhandlare.

Mästerverk
äro mina fotografiska apparater. Oerhördt billigt och bra levererar jag från kr. 5,50 apparater och tillbehör med lättfattlig undervisning, att genast kunna framställa vackra fotografier. Rikt illustr. katalog sändes franko mot 50 öre i frim., hvilka vid köp godtgöras.
Wilhelm Röver, Berlin, Charl. 2.
Specialité: *Moderna klappcameror för films och plattor.*

Stockholms Dagblad
Morgon- och Aftontidning.
Observera Stockholms Dagblads rikhaltiga, lättlästa, illustrerade
Söndagsnummer.

fås — till hushållsbruk — äfven i 5 kg. originalpåsar med bruksanvisning.

LEDIGA PLATSER.

Plats

som hushållerska erhålles 1 november hos en yngre affärsman i Dalarne. Svar jämte betyg och fotografi samt lönepretentioner till »Affärsman 1902», Smedjebacken.

Uppmuntra ✱ ✱ ✱ ✱ ✱ hemindustrien.

Bättre och billigare än de utländska Fooden äro de svenska preparaten **Dynamol** och **Stefanos.**

Till salu å de flesta apotek och i hvarje välförsedd specerihandel.

Mitt hela finns i Sveriges land
Vid Östervågens väna strand.

KNUT.

LOGOGRYF.

En fågel — en ståtlig och simmande svan —
Med de hvita vingarne spända
Till flykt öfver böljande, vid ocean,
Till aflägsna stränder, kanhända;
Kanhända ock blott till en hemlandets hamn.
Och svanen han bär just vårt hufvudords namn.
Han bär utaf fjädrar en liten bundt,
Och räkna vi dem få vi elfva.
Att foga dem samman är oss förundt —
Precis som vi önska det själfva —
Och säkert skall lyckan därvid stå oss bi,
Och lösningen riktig och genomtänkt bli.

Först en liten fågel;
Hvad han flinkt kan göra.
Hvad på stöfvelsulan
Bondens dräng plär föra.
Hvad ett slipadt knifblad
Ovillkorligt äger.
Hvad i små portioner,
Man i kryddbo'n väger.
Instrument, numera
Ganska antikveradt.
Nyttigt kärl, på hvilket
Köttet blir serveradt.
Hvad en mejerinna
Gör, med vana händer.
Krydda, som till norden
Man i massa sänder.
Konstnärsnamn. Ett husdjur.
Stjärna uti natten.
Hvad hvar brukbar farkost
Kan på djupa vatten.
Litet, spetsigt verktyg.
Trädslag. Luftigt väsen.
Hvad ibland I gören
När I »Strixen» läsen.
Hur en gris bör vara,
Och en gödkalf äfven.
Hvad mor —?— hade
I den fasta näfven,
Där hon stod vid härden,
För att därmed röra
I ett kärl — säg hvilket?
Huru vilddjur göra.
Tvänne don för hästen.
Stöd för bruten grubbe.
Sjukligt fel på kroppen.
Mossväxt på en stubbe.
Man inunder oket.
Husdjur ut i skären.
Pälsen, som det skyddar.
Hvad man gör med bären.
Pianistens möbel.
Sofrum utan dager.
Ruskigt pinoredskep.
Liten blomma, fager.

DYNCKE.

IDUNS KUNGL. HOFBOKTRYCKERI
rekommenderar sin
LITOGRAFISKA ANSTALT
CHROMOPLANSCHER
AKVARELLTRYCK
SKYLTAR, PORTRÄTT
KARTOR och VETENSKAPLIGA ARBETEN
BREFKORT I FÄRGTRYCK
samt alla slags VÄRDEPAPPER och AFFÄRSTRYCK
FÖRSTKLASSIGT

GÅTA.

Fast lärd du är — det sättes ej i fråga —
Och känner till i Sverge, hvar kanal,
Så vilja vi ett litet spörsmål våga.
Och sätta dig på isen — den är hal.
Uti din Atlas bör du icke söka
Just den kanal, som här vi tänka på —
Det skulle blott ditt hufvudbry föröka,
Och på den vägen kan man den ej nå.
Den utaf mänskobänder danad blifver,
Och skyhögt svarta vågor i den gå,
På hvilka mången eldröd farkost drifver
Och går i kvaf — de äro allt för små
Men hemma i den säkra hamnen vajar
En hel flottilj, som kastat ankar där,
Och från hvart mastträ gulröd vimpel svajar —
Besättningen ock röda tröjor bär.

SIBYLLA.

GEOGRAFISK LÄNKGÅTA.

Siffrorna utbytas mot bokstäfver, och äro dessa de rätta, erhåller man fem geografiska namn — ett ur hvarje länk. Mellanlänkarne insätta den mellersta bokstafven i ett föregående namn och begynnelsebokstafven i det följande. Orden äro: länk I (1, 5, 6, 2, 1, 7) stad i Sverige; länk II (2, 4, 8, 3, 12, 8) stad i Danmark; länk III (3, 2, 9, 4, 8, 3) stad i Hannover; länk IV (4, 5, 10. 2, 11, 5) stat i Nordamerika; länk V (2, 1, 8, 3, 8, 10) flod i Asiatiska Ryssland.

De bokstäfver, som infalla i mellanlänkarne, bilda namnet på en europeisk hufvudstad.

FIX.

TREKANT.

	1	2	3	4	5	6	7
1	a	a	a	a	a	a	b
2	b	d	d	i	i	k	
3	k	k	k	k	o		
4	o	o	o	p			
5	s	s	t				
6	t	t					
7	t						

Bokstäfverna omflyttas, så att orden i de hvarandra motsvarande lod- och vågräta raderna bli hvarandra lika. De äro: 1) rotfrukt, 2) hur den ej bör ätas, 3) går i rök, 4) bibliskt namn, 5) skyddande, 6) arbete, 7) bokstaf.

RUTGER.

LÖSNINGAR

TILL TIDSFÖRDRIFVET I N:R 42.

CHARADEN: Gran-ne.

FÖRVANDLINGSÅTORNA: Brita-krita, Viola-villa, Karin-kanin.

ORDSPRÅKSGÅTAN: Lifvet är kort, men konsten är lång: 1) lemonad, 2) silfver, 3) sofkupé, 4) resvagn, 5) student, 6) regatta, 7) lönnträ, 8) drufvor, 9) rättika, 10) kompost, 11) storkar, 12) sotaren, 13) smörgås, 14) epistel, 15) nötskal, 16) oktober. 17) skosula, 18) skandal, 19) frossan, 20) vårhatt, 21) bakelse, 22) trasten, 23) krusbär, 24) anagram, 25) skallra, 26) kråsnål, 27) ankunge, 28) gymnast.

ANAGRAMMET: Skratta, traskat, krattas.

DIAMANTGÅTAN: 1) b, 2) mas, 3) harem, 4) marodör, 5) barometer, 6) sedesam, 7) mötas, 8) rem, 9) r.

FYRTORNETS KONSERVER
GULDMEDALJ i GEFLE 1901
DELIKATESSER FÖR SMÖRGÅSBORDET:
ANJOVIS FYRTORNETS i ostron. RADHES hushålls.
KAVIAR, RÖKT LAX
HUMMERPASTEJ
RÖKTA SARDINER
RÖKT MAKRILL
RÖKT SILL
m. fl. utmärkta inläggningar
REKOMMENDERAS!

ARITMOREMET: Turistföreningen: Turin, törst, gren, Inn, öre, Seine, Signe, fru, gös, Sif, ingen, ur, Surte, Sten Sture.

BREFLÅDA

REDAKTIONENS BREFLÅDA:

Svensk Amerikansk läsarinna. Varbergsposten, Falkenbergs Tidning och Tidningen Halland (Halmstad).

I. S. Edra reflektioner i »välgörenhets»-frågan kunna delvis vara välgrundade, men lika visst skulle eder uppsats, om den infördes i Idun, ge anledning till mycken missuppfattning, hvarför vi anse bäst att för vår del afböja den.

Sjuan. Sjufaldt omöjligt!

Gioja. Jämngod dilettantism — den äkta konstens farligaste jordmän.

Sigfrid.—Castanja. Dito, dito.

Maj. Har ni något *verkligt* godt att bjuda — är ni välkommen — eljes fåfängt!

Juvienta. Delvis goda ansatser — men som helhet för omoget och okonstnärligt.

En enkel landsfru. Som ni finner, utvecklas ungefär samma synpunkter af en annan insändarinna i dagens nummer.

Tjänarinna. Månne icke A. G:s uppsats i dagens nummer kan anses utsäga allt, hvad ni har på hjärtat, och således göra edert, för öfrigt förtjänstfulla lilla inlägg öfverflödigt?

Nosce te ipsum. Förträffligt! Nu känna äfven vi er!

EXPEDITIONENS BREFLÅDA:

»*Kalmartös*», torde insända ytterligare 1.10.

Verkligt barnkär, allvarlig och frisk person, fröken eller jungfru, omkr. 30 år, **van** att sköta barn, villig att åtaga sig vården om två flickor, resp. 8 år och 9 månader gamla, får plats hos familj i Göteborg nu i höst eller på nyåret. Utom vården om barnen önskas att hon städar deras rum och sköter deras kläder; eget rum eller plats vid familjens bord kan ej beredas. Utförliga uppgifter om ålder, förmåga och fordringar, åtföljda af fotografi och rekommendationer torde inom 8 dagar sändas till »Barnkär», Sv. Telegr.-byr. annonsafd., Sthlm, f. v. b.

Sjuksköterska. Platsen som föreståndarinna och ensam sköterska vid Trosa sjukstuga är ledig att tillträda den 1 jan. 1903. Vana vid kloroformering och operationer erforderlig. Kontant lön 800 kr. Vidare meddelar D:r Gösta Kjellman, Trosa.

Sjuksköterska. Epidemisjuksköterskетjänsten i Nedre Fryksdalens distrikt kungöres härmed till ansökan ledig. Sköterska antages för en tid af tre år, räknadt från 1 januari 1903, men platsen kan nu genast få tillträdas. Sökande bör hafva fyllt 22 år, vara frisk samt hafva tjänstgjort minst 6 månader å större sjukhus och minst 1 månad å större epidemisjukhus. Lön 500 kronor årligen; vid tjänstgöring fri kost, fria resor och 25 öre i dagaflöning.

Ansökningshandlingar insändas före den 5 nästkommande November till Provinsialläkaren F. Möller, *Sunne*, (Vermland).

Verkligt bildad dam af god family med gladt och jämnt sinnelag, ej under 25 år, erhåller vid nyåret förmånlig plats såsom husföreståndarinna på större, naturskönt gods i mellersta Sverige. Den sökande bör antingen hafva förestått landthushåll eller ock genom uppfostran och omgifning vara förtrogen med hvad en dylik befattning kräfver och äga lust och förmåga att hastigt sätta sig in däri. Lönevillkor 4 à 500 kronor, eget rum och fritt vivre. Uppgift på allra bästa referenser samt fotografi, hvilket snarast återställes, motses märkt »F. 1903» under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm.

För skicklig bokförerska med god praktik, hälst från tidningsexp., musik- och språkkunnig, och som vill läsa läxor med 2:ne barn samt hjälpa till i hemmet, får plats å tidningsbyrå nu genast. Svar till »Hemlif», Svenska Telegrambyråns Annonsafdelning, Stockholm, f. v. b.

Vid skola för sinnesslöa barn få lärarinna och husföreståndarinna, hälst pedagogiskt bildadt fruntim., platser. Nya Inackorderingsbyrån, Brunkebergsgatan 3 B, Stockholm.

För lärarinnor, husföreståndarinnor, bildade hushållsbiträden, hushållerskor, barnfröknar finnas verkligt goda platser att söka genom Nya Inackorderingsbyrån, Brunkebergsgatan 3 B, Sthlm. Etab. 1887.

Vikariat. Vid Majornas Elementarläroverk för flickor, Göteborg, önskas för vårterminen 1903 en lärarinna för 3:dje förberedande klassen, afd. B, gossklass, som förberedes till inträde i allmänna läroverkens första klass. Kompetensvillkor: afgångsbetyg från högre flickskola och småskolelärarinneseminarium eller annat 2-årigt seminarium samt intyg om föregående praktik. Lön för vårterminen: 450 kronor; 50 kronors tillägg för två veckors repetitionskurs i augusti. Utsikt till fast anställning inom nämnda klass. Ansökan jämte betygsafskrifter och referenser böra insändas före d. 1 november.

Å Styrelsens vägnar
Ida Hellander,
föreståndarinna.

PLATSSÖKANDE.

Plats i bättre familj önskas af 19-årig flicka, kunnig i husl. göromål, musik och handarbeten. Svar emotses tacksamt af »Gladlynt», Lysekil.

Ung, bildad, musikalisk flicka, önskar plats i familj att deltaga i husl. sysslor samt något skrifning. Svar med lönevillkor märkt »Anna», Iduns exp.

Bättre flicka, 24 år, önskar plats i familj att gå frun tillhanda. Är kunnig i matlagning, sömnad och handarbeten. Svar emotses till »A. N.», Iduns exp.

Bättre, anspråkslös flicka, något musikalisk, önskar plats. Villig deltaga i hushållet, samt biträda med kontorsgöromål. Svar till »Värmländska», Sköfde p. r.

En ung flicka från landet, önskar plats i bättre familj, hälst prästfamilj, för att mot fritt vivre lära husliga göromål. Svar till »Skogsbrynet», Kölsillre, Östavall.

Ung, gladlynt, musikalisk flicka, som med utmärkt betyg genomgått 8-kl. elementarläroverk, önskar komma i bildadt hem såsom sällskap och hjälp med husliga sysslor. Lön fordras ej. Svar till »Maria», Nordiska Annonsbyrån, Göteborg.

En ung, huslig, enkel och anspråkslös flicka, önskar plats att gå frun tillhanda med handarbeten, strykning och andra inomhus förefallande göromål. Närmare upplysningar meddelas af fröken E. Læstadius, Helsingborg.

A young English lady artist of good family wishes to enter a cultured Swedish family as a companion would take small salary for a kind home. References given and required. Answer to »I. P.», Iduns exp.

Vårdinneplats önskar flicka af god familj, ägande ett jämnt och godt lynne samt praktisk förmåga att sköta ett hem och göra det trefligt. Bästa ref. Svar märkt »Kompetent» sändes godhetsfullt till Borås p. r.

Ung tyska önskar plats i bildad familj mot fritt vivre. Svar till »V. 24», p. r. Malmö.

En ung flicka af god familj och som genomgått 4 månaders kurs i finare matlagning, önskar plats i familj. Svar till »19 år», Storå p. r.

Troende familj önskar 30-årig flicka plats att deltaga i hvarjehanda göromål. »Fritt vivre», Karlstad p. r.

Flicka, enkel, anspråkslös, önskar plats i anspråkslös, hygglig, mindre familj. Villig att deltaga med en tjänarinnas lättare sysslor inomhus. Ej löneanspråk men fri resa önskas. Svar afvaktas till »Små pretentioner», Upsala p r.

Ung musikalisk flicka, som genomgått åttaklassigt elementarläroverk, önskar nu i höst plats som hjälp och sällskap i ett bildadt hem. På lön fästes intet afseende. Svar till »A. F.», Mariestad p. r.

Värdinneplats sökes af bildad 27-årig änkefru, kunnig i alla sysslor som förekomma i ett hem; äger äfven förmåga att göra hemmet trefligt. De bästa rek. från föregående plats. Svar till »P. G. K.», Dagens Nyheter, Gust. Ad. torg, Sthlm.

På grund af »Gammal Mors» epistel i Idun 11 okt. om bildade tjänarinnor, frågar härmed en 20-årig tjänstemannadotter som utgått från 6:te klass vid 15 år och därefter deltagit i, och i två år skött hushåll, om någon finare fru vill antaga mig på försök utan städja och på så lång tid, som vi kunna gemensamt vara nöjda. Svar till »Edith 20 år», Iduns exp.

Ex. kvinnlig gymnast önskar nu genast plats i familj, är äfven villig att deltaga i husliga sysslor. Svar till »Sjukgymnast», Iduns exp.

Bildad, anspråkslös flicka, önskar plats att gå frun tillhanda, eller för barn. Svar till »G. I.», Borås p. r.

Ung, bildad flicka, önskar såsom sällskap och hjälp komma i god familj, där hon får anses såsom familjemedlem. Villig åtaga sig läxläsning och spelning med mindre barn. Svar till »Z.», Lilla Edet.

Ett medelålders fruntimmer, som kan med ordning och omtanke sköta ett hem, önskar plats snarast möjligt hos änkeman eller ungherre. Svar till »Hushållerska», Nordiska Annonsbyrån, Göteborg.

Enkel, 22-årig flicka önskar till vintern plats i fin, enkel familj, att vara husmoder behjälplig med inom hus förekommande göromål. Fri resa samt någon lön önskas. Svar emotses tacksamt under adress »Familjemedlem», Österåsen p. r.

Vill någon god familj mot fritt vivre mottaga som familjemedlem en ung skånska till husmoderns hjälp och sällskap? Svar till »Familjemedlem», Iduns exp.

Som husmors dugliga, villiga hjälp eller att själf förestå hushåll önskar bildad, fullt hushållskunnig flicka plats. Svar till »Gladlynt», Iduns exp.

Bildad flicka söker plats, kunnig i matlag., bakning, sömnad, ordentlig, sparsam, glad. Svar »Villig, Duglig», under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm.

Ung, bättre, anspråkslös flicka önskar plats i godt hem, hälst på landet, för att som medlem af familjen, mot fritt vivre deltaga i och lära husliga göromål. Är kunnig i handarbeten. Svar till »Ung flicka», Hudiksvall.

En bättre, 20-års flicka, som är villig att hjälpa till med förefallande husgöromål önskar plats i bättre familj i Stockholm där hon får anses som medlem af familjen. Svar till »J.», Iduns exp.

25-års flicka med elementarskolebildning och något kunnig i musik, önskar plats till nyåret i prästgård eller annat religiöst hem för att biträda med hushålls- och om så önskas skrifgöromål. Svar till »Nyår 1903», Iduns exp. f. v. b.

I en bättre familj önskar ung flicka plats. Villig att deltaga uti alla inom ett hem förekommande göromål. Vid lön fästes intet afseende. Vill anses som medlem af familjen. Svar snarast möjligt till »Ingeborg», Tidningskont. Kungsgatan 14, f. v. b., Sthlm.

Ung, bildad flicka, som genomgått en ettårig kurs i hushållsskola, har flera års vana vid hushållsgöromål på landet samt är kunnig i sömnad och handarbeten, önskar plats i bättre familj. Svar till »20 år», under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm.

Ung sjuksköterska önskar distriktsplats eller privat arbete. Goda rekom. Svar märkt »Sjukvård», Östersund p. r.

Ung flicka önskar inackordering i god familj, där ungdom finnes, å större bruk i Norrland, hälst där ej flera inackorderingar finnas. Svar till »Norrlandsresa», Iduns exp.

26-årig flicka önskar till 1 november få komma i ett godt hem, prästhus eller landtegendom, för att lära hvad som erfordras i ett ordnadt hem. Sökanden är villig betala för sig. Svar till »S. S. 1902», Sv. Telegrambyråns annonsafd., Helsingborg.

I prästgård på landet, nära Stockholm och järnvägsstation, emottages nu eller 15 jan. 1903 ett par barn i ålder 10 à 12 år, för att med egna jämnåriga erhålla undervisning i vanliga skolämnen. God vård. Referenser lämnas. Svar till »Jämnårig», Tidningskont. Lilla Vattugatan 19, Sthlm.

God inackordering i Stockholms närhet önskas för kortare tid. Svar till »Lätta kommunikationer», Iduns exp.

I en stilla prästgård på landet nära stad, i en vacker trakt, finnes tillfälle till inackordering för ett äldre eller yngre fruntimmer. Massagebehandling af van sjuksköterska, som vistas i hemmet, kan erhållas fritt. Närmare upplysningar lämnas af kyrkoherden Axel Hasselrot, Fogelås, Hjo.

Bildad flicka af god familj önskar inackordering, hälst i Norrland, från början af november å större herregård eller prästgård, hvarest gifves tillfälle att få lära alla husliga göromål. (Hälst där egen ungdom eller inackorderingar finnas). Svar jämte pris pr månad och öfriga upplysningar emotses märkt »M. J.», p. r., Kalmar.

ELEVER, emottagas i pensionen Villa Rafa i Schweiz. För den, som vill åtaga sig att öfvervaka en tioårig flickas musiklektioner, blir priset nedsatt. Närmare meddelar Fröken B. Lundberg, Falkenberg.

För en 19-årig flicka önskas inackordering i Stockholm eller eljes i bildadt hem, som erbjuder *verklig* lifsglädje och där tillfälle gifves till att lära sköta ett hem och göra det angenämt samt till bildande förströelser. Svar med prisuppgift torde sändas snarast till »Sobrius» under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

Ung officersfamilj på landet i Småland, erhålles inackordering för 2 flickor. Naturskön trakt, 4 km. från järnvägsstation. Svar sändes till »Märta», Nystorp, Vireda.

Inackordering i Sthlm för unga flickor. Pris: ensamt rum 80 kr., deladt 65 kr. Läget centralt. Svar »Norrländska» underadr. S. Gumælii Annonsbyrå.

St. Paulsgat. 34 2

Pellerin's Margarin

är bäst!

Köp Züricher Sidentyger

Försändes till fabrikspriser franko och tullfritt direkt till privatpersoner.

Rekvirera profver.

Stort lager första nyheter i svarta, hvita och kulörta sidentyger till brud-, sällskaps- och promenadtoaletter.

Sidenhuset E. SPINNER & C:ie,

ZÜRICH (SCHWEIZ).

(förr J. Zürrer's sidentabrik, grundl. 1825).

"Monténs Anodin".

Smärtstillande antisepticum; användes med fördel vid rheumatiska åkommor, neuralgie, hufvudvärk, migrän, tandvärk, snufva m. m.

Säljes å apotek i tuber à 1 krona.

LARS MONTÉN, Stockholm.

Sparkasseräkning

4 proc. ränta.

Nordiska Kreditbanken

1 Drottninggatan 1

Myntorget 4 Drottninggatan 102

Hornsgatan 52.

Billbergs Pianofabriks,

Kongl. Hofleverantör, Göteborg,

senast i Gefle 1901 med **Guldmedalj** prisbelönta **FLYGLAR** och **PIANINOS** säljas till fabrikspris på fördelaktiga villkor under verklig garanti.

OBS.! Respektabla ombud antagas.

Praktiska gångmattor.

Vid Krontorps gård, adr. Värmlands Björneborg, försäljas till 65 öre pr meter vackra hållbara gångmattor, förfärdigade af starkaste cellulosafiber. Sändas mot efterkraf Försök några meter på prof.

Agra

Mejeri-Margarin

är

finaste märket.

Tidaholms Fantasimöbler

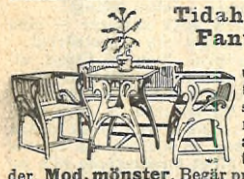

rikhalt. urval i fornn. stil. Full st. rumsmöblemang utföras i alla olika variationer efter order. **Mod. mönster.** Begär prisuppgifter från *Tidaholms Bruks Aktiebolag, Tidaholm* (Försäljningsmag. Beridarebansg. 27, Sthlm.)

Smaka aldrig kaffe

som är oblandadt, ty det kan vara ett ett gift, utan se alltid till att Ni får Edert kaffe blandadt med **Stockholms Kaffe-Aktiebolags** berömda **Intubikaffe** (märkt **Arla**), som af de mest framstående professorer och läkare intygas att göra kaffet godt, **hälsosamt,** välsmakande, ytterst drygt och billigt samt **förhindra kaffeförgiftning.**

Paketer à 25 och 10 öre i alla speceri- och diverseaffärer. **Obs.** att firmansnamn. **Stockholms Kaffe-Aktiebolag,** samt ordet **Arla** i rödt är tryckt å alla paket, ty **endast dessa** äro verkligt äkta och garanterade att innehålla den bästa kaffetillsättning.

Clara Fabriks Stearinljus

LINNE!

Ett parti mycket vackra, tjocka, handväfda, rödbårdiga hellinne 6/4 Drällhanddukar slumpas till kr. 4,60 pr duss. mot efterkraf. **Linneväfveriet, Borås.**

benämna vi hädanefter vårt väl kända putsmedel för koppar och mässing (förr kalladt Ceolin) och hafva vi uti Kgl. Patent- och Registreringsverket låtit inregistrera såväl ordet Cyprolin som ofvanstående varumärke, hvilket vi härmed få meddela den ärade allmänheten.

Holst & C:is Tekn. Fabrik,

Dalagatan 42, Stockholm.

Använd ej vidare sådant munvatten som förorsakar sjukdomar i halsens och munnens slemhinnor, utan använd hädanefter endast

Extra koncentrerad Aseptol

som är oskadlig för såväl slemhinnor som tänderna. Fråga eder tandläkare härom! Säljes i droppflaskor à 2 och 1 krona pr flaska.

S:t Eriks Tekniska Fabrik, Stockholm.

Högstedt & C:o

32 Regeringsgatan 32

— Stockholm —

Specialitet:

Bordeaux- & Bourgogne-viner.

Billiga priser.

Capsuloids
Capsuloids
Capsuloids

den angenämaste form af hastigt blodbildande järnmedicin (omsorgsfullt preparerade af friskt oxblod) och i förhållande till resultatet också den allra billigaste formen.

Till Capsuloid Company. Den 2 maj 1902.

För omkring ett år sedan var jag mycket blek, kände mig alltid trött och led rätt mycket af hufvudvärk, då jag var stadd i hastig tillväxt. Jag tog då in 5 askar Capsuloids och är nu rödblommig och befinner mig i alla afseenden utmärkt väl.

Astrid Olsen,

41, St. Kongensgade, Köpenhamn.

Capsuloids erhållas å alla apotek à kr. 2,50 pr ask. Enda fabrik Capsuloid Company, 31 Snow Hill. London

All n. telefon: 8 68, 47 35, 47 36.

Rikstelefon: 1 79. 66 10.

Olaus Olssons Kolimport-Aktiebolag

etableradt i Stockholm 1880.

1:a Anthracit.

Hushållskol. Cokes. Briketter.

STOMATOLTANDBORSTEN

Stomatoltandborsten.

är böjd efter käkbågen.

Borsta tänderna i deras längdriktning.

En vanlig tandborste.

Afstånden mellan de längre borsten äro afpassade efter tändernas bredd, hvarför **Stomatoltandborsten** också äger förmåga att intränga mellan och rengöra tändernas beröringsytor, hvilka som bekant lättast angripas af tandröta.

Som skaftet är af celluloid tål detsamma ej **hett** vatten.

Lundby Skönfärgeri och Kem. Tvättanstalt, Göteborg,

behandlar allt till Herr-, Dam- och Barn-garderoben hörande, samt andra i ett hem förekommande persedlar, såsom dukar, täcken, filtar, portiärer, möbel- och andra tyger m. m. Herrkostymer lagas m. m om så önskas. Eget skrädderi. **Insänden direkt** eller till ombud **edra plagg,** som tvättas kemiskt, färgas m. m. **fort, väl** och billigt Tidsenlig, ny metod.

OBS! Enda anstalt i Sverige, hvilken som **specialitet** uteslutande arbetar med kemisk tvätt och konstfärgning

Mörsils Sanatorium

i Mörsil, Jämtland.

Öppet hela året om.

Specialkurort för bröstsjuka.

Ren, stärkande fjälluft.

Elektrisk belysning. Förstklassig restauration.

Intendent och ägare: **D:r T. Horney.**

Närmare genom prospekt från kamrerarekontoret.

Post- & Telegrafadress: **Sanatoriet.**

JOH. LUNDSTRÖM & C:o

Stenkol, Cokes

Anthracit

Carré-Briketter.

Varumärke. Varumärke.

Rikst.	Kontor:	A. Tel.
4 27	22 Skeppsbron 22	22 88
22 20	5 Strandvägen 5	60 19
20 12	1 Parmmätaregatan 1	61 98

Bankaktiebolaget

Stockholm—Öfre Norrland,

6 Drottninggatan 6.

Hushållsräkning 4 %.

Kassafack till 15, 20, 25 kronor.

Sydsvenska

Kredit-Aktie-Bolaget,

Stockholm, 17 Fredsgatan 17.

Afdelningskontor Götg. 31.

(Fonder kr. 6,765,000.)

Deposition	4 %
Kapitalräkning	4 %
Sparkasseräkning	4 %
Upp- & Afskrifning	2 %

Kassafack à 15, 20 och 25 kr.

Subskriptionslistor å hemsparbössor å bankens kontor.

Göteborgs Enskilda Bank

Brunkebergstorg 12.

Sparkasseränta 4 proc.

Inteckningsbolaget.

Hufvudkontor: *Malmtorgsgatan 1.*

Afdelningskont.: *Biblioteksgatan 13.*

Högsta depositionsränta	**4 proc.**
Kapitalräkningsränta	4 »
Sparkasseränta	4 »
Upp- & Afskrifningsränta	2 »

Första klass Privathotell,

en och två trappor upp,

8 Birger Jarlsgatan (f. d. 10),

Stockholms förnämsta gata.

Rikstelef. 44 01. Allm. Telef. 125 39.

Edla Carlsson.

Pallas Hotell

37 Klarabergsgatan 37

Rikstel. 44 83. Allm. Tel. 60 41.

Rekommenderar 30 väl möblerade rum elektrisk belysning och nutidens alla bekvämligheter. Betjening möter vid alla tåg.

Knut Fagerström

Är Ni liten?

Begagna osynliga »**Skoelevatorn**», som höjer 1 till 2 tum och utrotar liktornar. Behagliga i alla skodon. Tusentals sålda. 1 tum 1 kr., 2 tum 2 kr. pr par. Exp. endast från Linköpings Korkfabrik.

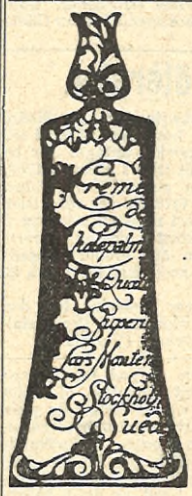

Crême de Cholepalmine,

utmärkt antiseptiskt hudmedel mot köld,

säljes i tuber à 30 och 75 öre

hos *Herrar Speceri-, Färg* och *Parfymhandlande* m. fl. samt *å Apoteken.*

MYRSTEDT & STERNS Aktiebolag

Stockholm. — Drottninggatan 11.

Sveriges största Specialaffär i

mattor, möbeltyger, gardiner, möbler, sängar, kronor, speglar

m. m. både i parti och minut.

Allmänna Telefon 45 67. Rikstelefon 5 63.

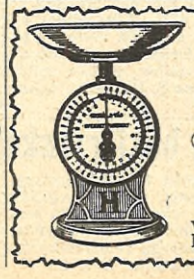

Husqvarna Hushållsvåg

(med regleringsskruf)

bör finnas i hvarje hem.

Försäljes af alla välsorterade järnhandlare.